

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utlänningslagen ändras.

Det föreslås att till utlänningslagen fogas bestämmelser om beviljande av visering för längre vistelse, ett så kallat nationellt visum, till studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt till sådana personers familjemedlemmar.

Enligt förslaget utfärdar Migrationsverket visering för längre vistelse till sådana tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd för studerande eller forskare eller uppehållstillstånd på grund av att de är arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare eller personer i ledande ställning i företag, samt till sådana personers familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband. En visering för längre vistelse bidrar till en snabbare inresa för dem som har fått uppehållstillstånd.

Ett mål med regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att öka den utbildnings- och arbetsrelaterade invandringen. I regeringsprogrammet har särskild vikt fästs vid att effektivisera och påskynda tillståndsförfarandena. Propositionen stöder för sin del regeringens mål att främja den utbildnings- och arbetsrelaterade invandringen och i synnerhet att göra inreseförfarandena i anslutning till den smidigare.

Det föreslås också att det till utlänningslagen fogas en bestämmelse om beviljande av visering för längre vistelse för inresa för en innehavare av uppehållstillstånd som vistas utomlands, om innehavaren har förlorat sitt uppehållstillståndskort.

Den reglering om visering för längre vistelse som nu föreslås baserar sig på konventionen om tillämpning av Schengenavtalet. Viseringar för längre vistelse föreslås ha en giltighetstid på 100 dagar.

Dessutom föreslås det att utlänningslagen ändras så att utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för sådana avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år till en medlem av personalen som utsänts till Finland för att tjänstgöra vid en främmande makts diplomatiska och konsulära beskickningar som flyttar med familjen samt för makens motsvarande avkomlingar.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelsen om beviljande av visering för längre vistelse träder dock i kraft först den 1 april 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.1.1 Visum för längre vistelse	4
1.1.2 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska och konsulära beskickningar	5
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	7
2.1 Visum för längre vistelse	7
2.1.1 EU-lagstiftning.....	7
2.1.1.1 Schengenområdet och den reglering om visering som ska iakttas i Schengenområdet.....	7
2.1.1.2 Schengenkonventionen	8
2.1.1.3 Kodexen om Schengengränserna	9
2.1.2 Nationell lagstiftning.....	10
2.1.2.1 Utlänningslagen	10
2.1.2.2 Forskar- och studerandelagen	13
2.1.2.3 ICT-lagen	14
2.1.2.4 Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	14
2.1.2.5 Uppehållstillståndprocessens längd.....	15
2.2 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska och konsulära beskickningar	19
3 Målsättning	21
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	22
4.1 De viktigaste förslagen.....	22
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	23
4.2.1 Visum för längre vistelse för studerande, forskare, arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt ovannämndas familjemedlemmar	23
4.2.1.1 Samhälleliga konsekvenser	23
4.2.1.2 Konsekvenser för individens ställning	25
4.2.1.3 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna	28
4.2.1.4 Könskonsekvenser	29
4.2.1.5 Ekonomiska konsekvenser	29
4.2.1.6 Konsekvenser för företag och sysselsättningen	32
4.2.1.7 Konsekvenser för myndigheterna	33
4.2.1.8 Utbildning och information.....	34
4.2.1.9 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering.....	34
4.2.2 Visum för längre vistelse för den som förlorat sitt uppehållstillståndskort	35
4.2.2.1 Konsekvenser för individens ställning	35
4.2.2.2 Könskonsekvenser och konsekvenser för jämställdheten	36
4.2.2.3 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna	36

4.2.2.4 Utbildning och information.....	37
4.2.2.5 Samhälleliga konsekvenser	37
4.2.3 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat.....	37
4.2.3.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna	37
4.2.3.2 Konsekvenser för individens ställning	38
4.2.3.3 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen och likabehandlingen	38
4.2.3.4 Samhälleliga konsekvenser	38
5 Alternativa handlingsvägar	39
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	39
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	39
6 Remissvar	40
7 Specialmotivering	41
8 Ikraftträdande	43
9 Verkställighet och uppföljning	43
10 Samband med andra propositioner	44
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	44
LAGFÖRSLAG	48
Lag om ändring av utlänningslagen	48
BILAGA	50
PARALLELLTEXT	50
Lag om ändring av utlänningslagen	50

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Visum för längre vistelse

Statsminister Sanna Marins regeringsprogram innehåller flera åtgärder för att utveckla bestämmelserna och förfarandena för invandring av utländska studerande, forskare och arbetstagare.

Som grund för förslaget om bestämmelserna om visering för längre vistelse ligger punkt 3.5 i regeringsprogrammet, Ett Finland där förtroende och en jämlik arbetsmarknad råder. I punkten konstateras det att Finland behöver aktiv arbetskraftsinvandring. Regeringsprogrammet har som mål att öka invandringen av kunnig arbetskraft. Prioriteringen läggs på branscher där det råder brist på arbetskraft och på experter, studerande och forskare som är väsentliga för spets- och tillväxtbranscherna inom forskning, utveckling och innovationer. I regeringsprogrammet har särskild uppmärksamhet fästs vid att effektivisera och påskynda de arbetsrelaterade tillståndsprocesserna. Regeringsprogrammet har som mål en genomsnittlig handläggningstid på en månad för samtliga arbets- och studierelaterade uppehållstillstånd. Enligt regeringsprogrammet ska man dessutom beakta förebyggandet av utnyttjande av utländsk arbetskraft när arbetskraftsinvandringen utvecklas.

Som grund för propositionen ligger också punkt 3.7 i regeringsprogrammet, Kunnandets, bildningens och innovationernas Finland, som har som mål att Finland är en internationellt attraktiv plats för studier, forskning och investeringar.

I regeringens halvtidsöversyn våren 2021 sattes det upp kvantitativa mål för utbildnings- och arbetsrelaterad invandring. Regeringen har som mål att stegvis åtminstone fördubbla arbetskraftsinvandringen från den nuvarande nivån före 2030. Syftet är att tredubbla antalet nya utländska examensstuderande före 2030 och samtidigt öka andelen studerande som sysselsätts och stannar kvar i Finland till 75 procent. Uppnåendet av målen förutsätter en övergripande och långsiktig utveckling av servicesystemet. Regeringen offentliggjorde i samband med budgetbehandlingen 2021 en färdplan för utbildnings- och arbetsrelaterad invandring som sträcker sig till år 2035. Färdplanen kompletterar målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering att öka invandringen av experter.

Behandlingen av tillståndsansökningar som gäller studerandes, forskares och arbetstagaras invandring har visat sig vara problematiskt långsam, vilket kan fördröja inledandet av studier, forskningsarbete och arbete och försvåra rekryteringen. Behandlingstiderna påverkas emellertid av ett flertal olika orsaker, såsom att ansökningarna är ofullständiga och att ansökningar som gäller studier fokuserar på vissa perioder, vilket medför överbelastning när alla studerande samtidigt utträtt sina ärenden vid beskickningarna. För att påskynda invandringen av experter behövs en mångfald av olika åtgärder. Ett sätt att påskynda invandringen är visering för längre vistelse, som möjliggör inresa till Finland omedelbart efter det att uppehållstillstånd beviljats, i stället för att personen ska vänta på att uppehållstillståndskortet levereras till utlandet.

Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringarna (RP 122/2021 rd) om ibruktagande av visering för längre vistelse i Finland. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 2022. I den första fasen godkändes beviljande av visum för längre vistelser, det vill säga det så kallade nationella D-visumet, för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar. Enligt skrivningen vid budgetbehandlingen hösten 2021 utvidgar regeringen D-visumet

redan under innevarande regeringsperiod till forskare och studerande samt deras familjemedlemmar.

1.1.2 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska och konsulära beskickningar

Enligt internationell praxis registrerar det mottagande landets utrikesförvaltning till landet kommande främmande makters diplomaters och annan utsänd personals samt deras familjemedlemmars vistelse i landet. Utrikesförvaltningarna beviljar personerna de tillstånd som behövs för vistelsen och de diplomatiska privilegier och immuniteter som hänger samman med deras status för tjänstemannens mandattid.

Upphållstillstånden för barn som kommer med till Finland utsända tjänstemän i främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningars tjänst beviljas av utrikesministeriet tills barnet fyller 18 år. Dessutom beviljas barn över 18 år till en person i en diplomatisk eller konsulär beskicknings tjänst uppehållsrätt, men då omfattas personen av tillstånds- och registreringsförvaltningen vid Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. När barnet fyller 18 år medan familjen vistas i Finland, övergår barnet under vistelsen i landet till tillstånds- och registreringsförvaltningen vid Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Finlands praxis att överföra de ärenden som gäller unga som bor i diplomatfamiljer och som i allmänhet genomgår utbildning på mellanstadiet från utrikesministeriet till Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avviker från internationell praxis och medför en administrativ börda och kostnader för såväl de utländska beskickningarnas personal som myndigheterna. Den reciprocitetsprincip som ansluter till diplomatiska relationer kan på motsvarande sätt också försvåra ordnandet av finländska diplomatfamiljers barns vistelse i utlandet.

1.2 Beredning

Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringar (RP 122/2021 rd), genom vilka visering för längre vistelse, det vill säga det så kallade nationella D-visumet tas i bruk i Finland. I den första fasen godkändes utfärdande av visum för längre vistelser för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar.

Enligt skrivningen vid budgetbehandlingen hösten 2021 utvidgar regeringen D-visumet redan under innevarande regeringsperiod till forskare och studerande samt deras familjemedlemmar.

Lagberedningen för en utvidgad användning av visering för längre vistelse inleddes i december 2021 vid inrikesministeriet. Utöver studerande, forskare och deras familjemedlemmar har man vid beredningen beaktat behovet av att påskynda inresorna för arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, i det fall att till utlänningslagen, på det sätt som i arbets- och näringsministeriets lagstiftningsprojekt ([TEM007:00/2020](#)) föreslås, fogas en möjlighet att certifiera arbetsgivare, samt inresan för personer i ledande ställning i företag. Med beaktande av den åtgärdsrekommendation för Finland som gavs vid Schengenutvärderingen 2018, har i föreliggande proposition också granskats beviljande av visum för längre vistelse till innehavare av uppehållstillstånd som vistas i utlandet och som har förlorat sitt uppehållstillståndskort.

Utvidgningen av användningen av visering för längre vistelse till andra, ännu ospecificerade persongrupper bedöms eventuellt separat som ett eget lagprojekt. Då bör man bedöma villkoren för utfärdande av visering för längre vistelse och de allmänna villkoren för inresa i större utsträckning.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i samarbete mellan inrikesministeriet, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt Migrationsverket.

Utlåtande om propositionen begärdes av utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, statsrådets kansli, Justitiekanslersämbetet, Riksdagens justitieombudsmans kansli, Dataombudsmannens byrå, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Kommunikationsverket, Migrationsverket, Polisstyrelsen och dess underlydande förvaltning, Skyddspolisen, Business Finland, Finanssialary, Teknologiateollisuus ry, Diskrimineringsombudsmannen, Suomi-Seura ry, Näringslivets delegation EVA, Utbildningsstyrelsen, Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, ansvarsområdet för arbetarskyddet vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland, tjänstemannacentralorganisationen STTK, Finlands näringsliv EK, den fackliga centralorganisationen för högskoleutbildade AKAVA, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, KT Kommunarbetsgivarna, Företagarna i Finland rf, Servicefacket PAM rf, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ, Finlands Kommunförbund rf, Forskarförbundet, Bildningsarbetsgivarna, Finlands Akademi, Unga vetenskapsakademien i Finland, Utrikespolitiska institutet FIIA, Statens ekonomiska forskningscentral VATT, Naturresursinstitutet (Luke), Livsmedelsverket, Lantmäteriverket (LMV), Meteorologiska institutet, Geologiska forskningscentralen (GTK), Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, Strålsäkerhetscentralen (STUK), Institutet för hälsa och välfärd (THL), Arbetshälsoinstitutet (TTL), Finlands miljöcentral (SYKE), Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf, Finlands studentkårers förbund FSF rf, Finlands studerandekårers förbund – SAMOK rf, Finlands Gymnasistförbund FGF och Finlands Yrkesstuderandes Förbund – SAKKI rf.

Dessutom begärdes utlåtande om propositionen av högsta förvaltningsdomstolen och alla förvaltningsdomstolar, alla finländska beskickningar i utlandet, alla Finlands universitet och yrkeshögskolor samt av centralhandelskammaren och alla handelskammare.

Sammanlagt inkom 49 utlåtanden om propositionen. Utlåtande lämnades av justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt utrikesministeriet, till vars utlåtande bifogats ett sammandrag av sex finska beskickningars (ambassaderna i Ankara, Berlin, Buenos Aires, London och Ottawa samt generalkonsulatet i New York) utlåtanden, och Ålands landskapsregering. Följande myndigheter lämnade utlåtande: Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Folkpensionsanstalten, Migrationsverket, Lantmäteriverket, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet och Skyddspolisen. Ansvarsområdena för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken i Södra Finland, Östra Finland, Sydvästra Finland, Västra och Inre Finland samt Norra Finland lämnade ett gemensamt utlåtande.

Följande fackförbund och fackliga organisationer lämnade utlåtande: den fackliga centralorganisationen för högskoleutbildade AKAVA, Finlands näringsliv EK, Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ, Servicefacket PAM, Bildningsarbetsgivarna, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, tjänstemannacentralorganisationen STTK, Företagarna i Finland, Teknologiateollisuus ry och Forskarförbundet. Av handelskamrarna lämnade Centralhandelskammaren och Riihimäki-Hyvinge handelskammare utlåtande. Också Business Finland, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab och Suomi-Seura ry lämnade utlåtande.

Av universiteten lämnade Aalto-universitetet samt Helsingfors, Östra Finlands, Jyväskylä, Uleåborgs, Tammerfors och Åbo universitet och av yrkeshögskolorna Tavastehus, Lapplands och Seinäjoki yrkeshögskola samt Polisyrkeshögskolan utlåtande. Utlåtande lämnades också av Finlands Akademi, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf, Finlands studentkårers

förbund FSF rf, Finlands studerandekårers förbund – SAMOK rf och Finlands Gymnasistförbund FGF.

Följande aktörer meddelade att de inte har några kommentarer eller att de inte avser lämna utlåtande: riksdagens justitieombudsmans kansli, statsrådets kansli, finansministeriet, kommunikationsministeriet, Dataombudsmannens byrå, Statens ekonomiska forskningscentral VATT, Meteorologiska institutet, högsta förvaltningsdomstolen samt Helsingfors, Östra Finlands och Åbo förvaltningsdomstol.

Remissutlåtandena behandlas i avsnitt 6.

Förarbetena till regeringens proposition finns offentligt tillgängliga på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet> med projekt-id [SM031:00/2021](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Visum för längre vistelse

2.1.1 EU-lagstiftning

2.1.1.1 Schengenområdet och den reglering om visering som ska iakttas i Schengenområdet

Till Schengenområdet hör 26 stater i Europa mellan vilka det inte finns några gränskontroller. I Schengenområdet iakttas en gemensam viseringspolitik. Om villkoren för utfärdande av visering för kortare vistelse föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar, sådan den lyder ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1155 (nedan *viseringskodexen*). Viseringskodexen är direkt tillämplig rätt. I Finland finns det för närvarande utöver viseringskodexen inte någon nationell lagstiftning om villkoren för utfärdande av visering för kortare vistelse.

För sådana tredjelandsmedborgare som besöker Schengenområdet och av vilka visering krävs kan utfärdas visering för kortare vistelse. En visering för kortare vistelse garanterar under sin giltighetstid fri rörlighet inom Schengenområdet med undantag för viseringar för kortare vistelse som är regionalt begränsade. Med en visering för kortare vistelse kan man vistas i Schengenområdet i högst 90 dagar under en period på 180 dagar.

En visering för kortare vistelse ska utfärdas, om sökanden uppfyller de villkor för utfärdande av visering för kortare vistelse som anges i viseringskodexen. Det villkor för återinresa för en viseringssökande som anges i viseringskodexen är bundet till 90 dagar enligt viseringskodexen, vilket hindrar användningen visering för kortare vistelse i en situation där vistelsen varar längre än 90 dagar. På grund av villkoret för återinresa enligt viseringskodexen kan visering för kortare vistelse i enlighet med viseringskodexen till exempel inte utfärdas till personer som befinner sig utomlands och som Migrationsverket redan har beviljat uppehållstillstånd för, men som saknar ett uppehållstillståndskort för att resa till Finland eftersom villkoret för återinresa enligt viseringskodexen i deras fall inte uppfylls och den beräknade tiden för vistelsen kommer att vara längre än 90 dagar.

I specialmotiveringen till regeringens proposition (RP 104/2010 rd) konstateras i fråga om 60 g § i utlänningslagen, att om innehavaren av ett uppehållstillstånd förlorar sitt kort utomlands, kan den berörda personen hos en finsk beskickning ansöka om en regionalt begränsad visering enligt artikel 25 i viseringskodexen för återresan till Finland. Med en visering för kortare vistelse enligt viseringskodexen kan man vistas i Schengenområdet i högst 90 dagar under en period på

180 dagar. Enligt Europeiska unionens viseringskodex är ett villkor för utfärdande av visering för kortare vistelse att villkoret för återinresa uppfylls. Detta villkor uppfylls inte i en situation där personen avser stanna i Finland.

Den senaste regelbundna utvärderingen av genomförandet av Schengens gemensamma visumpolitik i Finland gjordes år 2018. Till följd av utvärderingen gavs Finland en åtgärdsrekommendation, där Finland uppmanas sluta bevilja visum för kortare vistelse till personer som avser bo i Finland. Enligt åtgärdsrekommendationen bör dessa personer beviljas visum för längre vistelse eller uppehållstillstånd. Regionalt begränsade viseringar för kortare vistelse enligt artikel 25 i viseringskodexen kan således inte längre beviljas innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort medan han eller hon vistats utomlands.

År 2019 utfärdade Finland sammanlagt 895 679 viseringar för kortare vistelse, år 2020 sammanlagt 152 543 och år 2021 sammanlagt 57 297. Coronaviruspandemin har haft en betydande inverkan på antalet viseringar som utfärdades 2020 och 2021. Det kan bedömas att coronaviruspandemin även under 2022 ännu kommer att påverka antalet viseringar som utfärdas.

2.1.1.2 Schengenkonventionen

I artikel 18 i Schengenkonventionen, sådan den lyder ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 265/2010, fastställs regler för viseringar för längre vistelse. Enligt artikel 18 i Schengenkonventionen kan varje medlemsstat i enlighet med dess nationella lagstiftning eller Europeiska unionens lagstiftning utfärda viseringar för vistelser som överstiger 90 dagar och som varar i högst ett år. Enligt skäl 3 och 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 265/2010 utvidgas genom förordningen i fråga likvärdighetsprincipen mellan uppehållstillstånd som utfärdats av medlemsstater som fullt ut tillämpar Schengenregelverket och viseringar för kortare vistelse till att omfatta viseringar för längre vistelse. En visering för längre vistelse har då samma verkningar som ett uppehållstillstånd när det gäller viseringsinnehavarens fria rörlighet inom Schengenområdet. En tredjelandsmedborgare med av någon medlemsstat utfärdad visering för längre vistelse ska av denna orsak tillåtas resa till andra medlemsstater i tre månader under en sexmånadersperiod på samma villkor som en innehavare av ett uppehållstillstånd. En bestämmelse om detta har fogats till artikel 21.2 a i Schengenkonventionen. Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 610/2013 har bestämmelserna om beräkning av tillåten vistelse senare harmoniserats och i fråga om viseringar för kortare vistelse har bestämmelserna preciserats ytterligare genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1155. En tredjelandsmedborgare med en visering för längre vistelse som utfärdats av någon av medlemsstaterna har således rätt att resa till andra medlemsstater under högst 90 dagar under vilken som helst period på 180 dagar på samma villkor som innehavaren av ett uppehållstillstånd.

I Schengenkonventionen förutsätts inte att villkoret för återinresa uppfylls som ett villkor för utfärdande av visering för längre vistelse. Enligt artikel 18.2 i Schengenkonventionen ska viseringen för längre vistelse, om en medlemsstat låter en innehavare av en visering för längre vistelse stanna i över ett år, ersättas med ett uppehållstillstånd innan giltighetstiden för viseringen för längre vistelse gått ut. Medlemsstaten har således möjlighet att i sin nationella lagstiftning föreskriva om visering för längre vistelse, som kan användas som ett inresetillstånd för tredjelandsmedborgare. Man bör dock ta hänsyn till skyldigheten enligt artikel 25 i Schengenkonventionen, enligt vilken en medlemsstat när den överväger att utfärda visering för längre vistelse systematiskt ska genomföra en sökning i Schengens informationssystem (SIS) på samma sätt som i en process som gäller utfärdande av uppehållstillstånd. Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringarna (RP 122/2021 rd) om ibruktagande av visering för längre vistelse i Finland. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 2022. I den första fasen godkändes utfärdande

av visum för längre vistelser för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar.

Schengens informationssystem är ett omfattande centraliserat informationssystem som stöder kontroller vid Schengenrådets yttre gränser och främjar samarbetet mellan de brottsbekämpande och rättsliga myndigheterna i Europa. Schengens informationssystem (SIS) inrättades 1995 efter det att kontrollerna vid Schengenrådets inre gränser hade avskaffats. Det nuvarande systemet (SIS II) antogs 2006 och infördes 2013. Schengens informationssystem är det informationssystem som används allra mest i EU för att trygga ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

Om det vid en kontroll i Schengens informationssystem visar sig att till exempel en person som ansöker om en visering för längre vistelse har ett inreseförbud i någon medlemsstat, ska det göras en närmare utredning om den som ansöker om uppehållstillstånd eller visering för längre vistelse, där personen identifieras och vid behov rådfrågas den medlemsstat som registrerat efterlysningssuppgifterna i Schengens informationssystem för att utreda om sökanden av en visering för längre vistelse kan beviljas inresetillstånd. I en sådan situation kan visering för längre vistelse endast beviljas i särskilda fall, i synnerhet av humanitära skäl eller på grund av internationella förpliktelser. Motsvarande förfarande iakttas i samband med behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd.

I artikel 18 i Schengenkonventionen fastställs en skyldighet för medlemsstaterna att vid utfärdandet av viseringar för längre vistelse använda den enhetliga utformning av viseringar som fastställs i rådets förordning (EG) nr 1683/95, det vill säga det viseringsmärke som ska placeras på den sökandes resehandling. I artikel 16 i Schengenkonventionen hänvisas det till artikel 27 i viseringskodexen och till bilaga VII till viseringskodexen som innehåller en förteckning över de uppgifter som en visering ska innehålla. Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1155 har ovannämnda artikel 27 i viseringskodexen ändrats och bilaga VII till viseringskodexen upphävts. Enligt den ändrade artikeln 27.1 ska kommissionen genom genomförandeakter anta regler för ifyllande av viseringsmärket. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 52.2 i viseringskodexen. Kommissionen har den 14 januari 2020 antagit genomförandebeslut C(2020) 34 final med anvisningar om ifyllande av viseringsmärket som bilaga. Enligt bilagan ska en visering innehålla följande uppgifter: viseringsinnehavarens förnamn och efternamn, datum för utfärdandet av viseringen och viseringens giltighetstid, viseringens giltighetsområde, antalet inresor, som kan vara en enskild inresa eller flera inresor under vistelsen och som anges i dagar, resehandlingens nummer och utfärdande stat och myndighet. Viseringsinnehavarens fotografi, som ska vara i färg, ska fylla det för detta ändamål avsedda utrymmet på viseringsmärket i enlighet med Internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) dokument 9303 del 7 och när det gäller innehavarens ansiktsbild i enlighet med den tekniska rapporten om ansiktsbildens kvalitet ”Technical report: ”Portrait Quality”. Det maskinläsbara fältet i viseringen ska uppfylla kraven i ICAO-dokument 9303 och i rådets förordning (EG) nr 1683/95. I viseringsmärkets ruta ”slag av visering” ska viseringskategorin anges med bokstäver. För viseringar för längre vistelse används bokstaven D till skillnad från andra viseringskategorier. Viseringsmärket ska påföras den första sidan i resehandling som inte innehåller några noteringar eller stämplor.

2.1.1.3 Kodexen om Schengengränserna

Varje Schengenstat ansvarar för övervakningen av sina egna yttre gränser. Vid alla gränsövergångsställen vid Schengenrådets yttre gräns iakttas oberoende av var de är belägna samma normer och övervakning på samma nivå. Gemensamma regler har skrivits in i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 (nedan *kodexen om Schengengränserna*).

För att en innehavare av en visering för längre vistelse ska ha förutsättningar att röra sig på medlemsstaternas territorier ska han eller hon uppfylla de inresevillkor som avses i artikel 6.1 a, c och e i kodexen om Schengengränserna. Dessutom får han eller hon inte finnas registrerad på den berörda medlemsstatens nationella spärlista.

Enligt artikel 6.1 a i kodexen om Schengengränserna ska en person inneha en giltig resehandling eller handlingar som ger rätt att passera gränsen. Enligt artikel 6.1 c i kodexen om Schengengränserna ska personen styrka syftet med och villkoren för den avsedda vistelsen. Dessutom ska personen visa att han eller hon har tillräckliga medel för sitt uppehålle för såväl den planerade vistelsens längd som återresan till utreselandet eller transitresa till ett tredjeland som med säkerhet tillåter inresa eller är i stånd att på laglig väg anskaffa sådana medel. Enligt artikel 6.1 e i kodexen om Schengengränserna ska det dessutom vid bedömningen av villkoren för inresa bedömas att personen inte anses utgöra en risk för någon av medlemsstaternas allmänna ordning, inre säkerhet, folkhälsa eller internationella förbindelser, särskilt när det inte finns någon registrering i medlemsstaternas nationella dataregister som syftar till att neka inresa av samma skäl. På in- och utresekontroll av tredjelandsmedborgare tillämpas artikel 8.3 i kodexen om Schengengränserna. Enligt artikel 8.3 ska tredjelandsmedborgare underkastas noggranna kontroller vid inresa och utresa. Den noggranna kontrollen vid inresa ska omfatta kontroll av de villkor för inresa som fastställs i artikel 6.1 ovan samt, i förekommande fall, av handlingar som ger tillstånd till vistelse och utövande av yrkesverksamhet. Enligt artikel 8.3 i b föreskrivs dessutom att om det råder tvivel om resehandlingens äkthet eller tredjelandsmedborgarens identitet ska kontrollerna där som det är möjligt omfatta verifiering av åtminstone ett av de biometriska kännetecknen i resehandlingarna. Kodexen om Schengengränserna är direkt tillämplig rätt.

Enligt en rapport som Europeiska kommissionen publicerade 2020 (Annual Report on Migration and Asylum 2019 – Statistical Annex) utfärdade Europeiska unionens medlemsstater 2019 sammanlagt 3 019 589 viseringar för längre vistelse.

2.1.2 Nationell lagstiftning

2.1.2.1 Utlänningslagen

Bestämmelser om villkoren för utlänningars inresa finns i utlänningslagen. Enligt 11 § i utlänningslagen krävs det av en utlänning som kommer till Finland att han eller hon har ett sådant giltigt resedokument som förutsätts och som berättigar till gränsövergång, att han eller hon har ett sådant giltigt visum, uppehållstillstånd, uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för företagare som krävs, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning eller ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. Dessutom ska han eller hon vid behov kunna lägga fram en utredning av vilken syftet med och förutsättningarna för den planerade vistelsen framgår. Han eller hon ska också lägga fram en utredning om att han eller hon har tillräckliga medel för sin försörjning med beaktande av såväl den planerade vistelsens längd som återresan till utreselandet eller genomresan till ett sådant tredjeland till vilket hans eller hennes inresa är garanterad, eller att han eller hon på lagligt sätt förmår skaffa sig sådana medel. Ett ytterligare villkor är att han eller hon inte har meddelats inreseförbud och att han eller hon inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser.

Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringarna (RP 122/2021 rd) om ibruktagande av visering för längre vistelse i Finland. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 2022.

Till 3 § i utlänningslagen fogades en definition på visering för längre vistelse. Med visering för längre vistelse avses ett tillstånd som berättigar en utlänning att resa in och vistas i Finland i längre än 90 dagar men i högst ett år, om övriga villkor för inresa uppfylls.

Till utlänningslagen fogades en ny 17 a §, som föreskriver om bestämmelser som tillämpas på visering för längre vistelse. I Schengenkonventionen finns det bestämmelser om de allmänna villkoren för utfärdande av visering för längre vistelse. I rådets förordning (EG) nr 1683/95 om en enhetlig utformning av visumhandlingar föreskrivs om formen på och egenskaperna hos visum för längre vistelse. Bokstavsbezeichnung för visum för längre vistelse är D.

En visering för längre vistelse ska enligt den 17 b § som fogats till utlänningslagen sökas utomlands före inresan till Finland. Ansökan ska lämnas in utomlands till en finsk beskickning. Till ansökan ska fogas en ansiktsbild av sökanden samt ett i 13 § i utlänningslagen avsett giltigt resedokument. Sökanden ska personligen infinna sig hos beskickningen för kontroll av identiteten. Sökandens identitet fastställs genom ett giltigt resedokument.

I den första fasen godkändes utfärdande av visum för längre vistelser för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar. En visering för längre vistelse utfärdas enligt 17 c § i utlänningslagen för påskyndad inresa på ansökan för en tredjelandsmedborgare som beviljats

- 1) ett uppehållstillstånd för sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten,
- 2) ett sådant EU-blåkort som avses i 81 § 1 mom.,
- 3) ett sådant uppehållstillstånd för tillväxtföretagare som avses i 47 h §,
- 4) ett uppehållstillstånd med stöd av 7 § i lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) som en sådan specialist som avses i 5 § 1 mom. 6 punkten i den lagen, eller
- 5) ett uppehållstillstånd på grund av familjeband för familjemedlemmar till en person som avses i 1–4 punkten.

Till utlänningslagen fogades bestämmelser om giltigheten för och återkallande av visering för längre vistelse. Enligt 17 d § i lagen gäller en visering i 100 dagar från den dag viseringen utfärdades. Enligt lagens 17 e § ska viseringen återkallas, om viseringens villkor inte längre uppfylls. En visering för längre vistelse ska återkallas också om sökanden vid ansökan om visering har lämnat oriktiga upplysningar om sin identitet eller andra oriktiga upplysningar som har påverkat beslutet, eller om något som hade kunnat hindra utfärdandet av viseringen har hemlighållits. Återkallandet ska antecknas i viseringen.

Utrikesministeriet kan enligt den 28 a § som fogats till utlänningslagen ingå avtal med en extern tjänsteleverantör om skötsel av uppgifter som en finsk beskickning ska sköta i samband med behandlingen av visering för längre vistelse. Om det i samband med skötseln av de uppgifter som överförts till en extern tjänsteleverantör uppstår misstankar om sökandens identitet, tillförlitligheten hos den handling som styrker sökandens identitet eller trovärdigheten hos någon annan uppvisad handling, eller om den finska beskickningen eller Migrationsverket anser att utredningen av ärendet kräver att sökanden personligen besöker beskickningen, ska sökanden hänvisas till den finska beskickningen.

Till utlänningslagen fogades en 31 a §, där det föreskrivs om behörig myndighet. Den finska beskickningen i fråga tar emot viseringsansökan och fogar ett viseringsmärke till resedokumentet. Migrationsverket utfärdar och återkallar visering för längre vistelse.

En visering för längre vistelse jämföras till sina rättsverkningar med ett uppehållstillstånd, och därför iakttas samma bestämmelser vid sökande av ändring i ett ärende som gäller visering för längre vistelse som vid sökande av ändring i ett beslut om uppehållstillstånd. Vid sökande av ändring i ett ärende som gäller visering för längre vistelse tillämpas vad som föreskrivs i 190 § 1 mom. i utlänningslagen. Det omprövningsförfarande som föreskrivs i 190 a § tillämpas inte på visering för längre vistelse.

Vid tidpunkten för utfärdandet av denna regeringsproposition har man ännu inte fått några erfarenheter av tillämpningen av de nya bestämmelserna om visering för längre vistelse.

I 77 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen föreskrivs om beviljande av uppehållstillstånd till dem som sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag. Av lagen och dess förarbeten framgår inte för närvarande, när en person anses sköta ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag. Vid arbets- och näringsministeriet bereds en proposition om ändring av utlänningslagen ([TEM007:00/2020](#)), där man med hjälp av Migrationsverkets lagtillämpningspraxis ska definiera, vad som avses med att sköta ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag. Migrationsverket har i sin etablerade lagtillämpningspraxis ansett att företaget till sin storlek ska vara sådant, att de olika ledningsnivåerna kan särskiljas, för att arbetet ska kunna anses som skötsel av ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i företaget. Utöver företagets storlek har företagsledningens uppgifter betydelse. Typiska ledningsuppgifter är till exempel planering, samordning och ledning av företagets verksamhet samt fattande av investerings- och strategibeslut. I allmänhet ansvarar ledningen också för utvecklingen av företagets personal, teknik och resultat. Ledningens uppgifter varierar enligt företagets bransch och storlek, men ju mer rutinartade och verkställande uppgifter som hör till arbetet, desto mer sannolikt är det att det för dem krävs uppehållstillstånd för arbetstagare. Utlänningslagen möjliggör inte för närvarande beviljande av visering för längre vistelse för dem som sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag.

I den gällande lagstiftningen finns inga bestämmelser om certifierade arbetsgivare. Vid arbets- och näringsministeriet bereds en proposition om ändring av utlänningslagen ([TEM007:00/2020](#)), i samband med vilken till utlänningslagen ska fogas bestämmelser om certifiering av arbetsgivare. Certifieringen beviljas på ansökan av Migrationsverket. Ansökningsförfarandet för en arbetstagare som anställs av en certifierad arbetsgivare ska vara lättare än vanligt, då det i fråga om sökanden räcker med en specificering av arbetsgivaren, och det till ansökan om uppehållstillstånd inte behöver bifogas de sedvanliga utredningarna om arbetsgivaren. Detta beräknas göra uppehållstillståndsprocessen smidigare och snabbare.

I 60 g § i utlänningslagen föreskrivs om ansökan om ett nytt uppehållstillståndskort i Finland. Enligt 60 g § 4 mom. i utlänningslagen utfärdar Migrationsverket ett nytt uppehållstillståndskort och lämnas ansökan om ett nytt uppehållstillståndskort till Migrationsverket. Med stöd av paragrafen kan man inte ansöka om ett nytt uppehållstillståndskort från utlandet. I regeringens proposition (RP 104/2010 rd) konstateras det i specialmotiveringen till 60 g § att när ett nytt uppehållstillståndskort utfärdas ska förutsättningarna för beviljande av ett uppehållstillståndskort undersökas på nytt. Identiteten hos sökanden bör verifieras genom jämförelse mellan sökandens fingeravtrycken och de fingeravtryck som tidigare har lagrats i databasen under samma personuppgifter. Om fingeravtrycken stämmer överens, kan ett nytt kort utfärdas. Om det uppstår problem med verifieringen av identiteten, utfärdas inte ett nytt kort. I det fallet fattas ett negativt beslut på ansökan om uppehållstillståndskort och sökanden ges en besväransvisning. Enligt 60

g § 3 mom. i utlänningslagen är den som fått ett uppehållstillståndskort skyldig att lämna förklaring i saken, om han eller hon inte har det tidigare uppehållstillståndskortet i sin besittning. I regeringens proposition (RP 104/2010 rd) konstateras det att det som utredning räcker till exempel att det har gjorts en anmälan om att kortet har förkommit och att omständigheterna därkring har klarlagts i samband med förhör. Om det påstås att kortet har förkommit exempelvis under en utlandsresa, ska innehavaren kunna visa hur han eller hon återvänt till Finland utan uppehållstillståndskort.

För närvarande ska en innehavare av ett uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som förlorat sitt uppehållstillståndskort i regel ansöka om nytt uppehållstillstånd, trots att personen har giltig uppehållsrätt. Enligt uppgift från Migrationsverket behandlar verket årligen 40–60 ansökningar om uppehållstillstånd från innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort. I dessa fall kan uppehållstillståndet beviljas på andra särskilda skäl enligt 45 § 1 mom. 3 punkten i utlänningslagen. Finländska beskickningar har i exceptionella fall också på basis av artikel 25 i viseringskodexen av humanitära skäl beviljat innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som har förlorat sitt uppehållstillståndskort regionalt begränsade viseringar för kortare vistelse för återresan till Finland. Grund för beviljandet har i praktiken till exempel varit arbetsgivarens intyg över att personen skyndsamt måste återvända till Finland. På basis av de svar som insamlats av Finlands beskickningar, har beskickningarna årligen beviljat i genomsnitt cirka 10–20 regionalt begränsade viseringar för kortare vistelse till innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som har förlorat sitt uppehållstillståndskort. Innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som har förlorat sitt uppehållstillståndskort har i genomsnitt omkring tio gånger per år kontaktat de finländska beskickningarna närmast i Mellersta Östern, Asien och Afrika. Alla kontakter har emellertid inte lett till ansökan om uppehållstillstånd eller visering för kortare vistelse.

2.1.2.2 Forskar- och studerandelagen

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (nedan *forskar- och studerandedirektivet*) genomfördes i Finland genom den lag om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018, nedan *forskar- och studerandelagen*) som trädde i kraft den 1 september 2018. Lagen föreskriver om de grunder för uppehållstillstånd som ingår i forskar- och studerandedirektivet och utöver dem om alla uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier. En del bestämmelser om forskare samt deras familjemedlemmar finns kvar i utlänningslagen (301/2004). Forskar- och studerandelagen ändrades genom en lag som trädde i kraft den 15 april 2022 (277/2022) så att i den utöver om uppehållstillstånd som baserar sig på direktivet också föreskrivs om nationella tillstånd.

Forskare och studerande definieras i lagens 4 §. Med i forskar- och studerandedirektivet avsedd forskare avses en i artikel 3.2 i forskar- och studerandedirektivet avsedd tredjelandsmedborgare som innehar en doktorsexamen eller högre högskoleexamen som ger tillträde till doktorandutbildning, som väljs ut av ett forskningsorgan och som beviljats inresa till en medlemsstats territorium för att bedriva forskningsverksamhet som normalt kräver sådan examen. Med nationell forskare avses en tredjelandsmedborgare som inte är en i forskar- och studerandedirektivet avsedd forskare, men som avser komma till Finland för att bedriva vetenskaplig forskning. Med studerande avses en tredjelandsmedborgare som har antagits vid en högskola och som beviljats inresa till en medlemsstats territorium för att som huvudsaklig verksamhet på heltid följa ett studieprogram som leder till en högskoleexamen, och tredjelandsmedborgare som antagits till en annan läroanstalt än en högskola och som beviljats rätt att delta i ett studieprogram som leder

till ett yrke eller en examen; det kan också vara fråga om en förberedande kurs före sådan utbildning eller obligatorisk praktik.

I lagens 6 § föreskrivs om beviljande av i forskar- och studerandedirektivet avsett uppehållstillstånd för forskare och i 6 a § om beviljande av nationellt uppehållstillstånd för forskare. I paragraferna föreskrivs om villkoren för beviljande av tillstånd och om deras giltighetstider.

I lagens 7 § föreskrivs om beviljande av i forskar- och studerandedirektivet avsett uppehållstillstånd för studier och i 7 a § om beviljande av nationellt uppehållstillstånd för studier. I paragraferna föreskrivs om villkoren för beviljande av tillstånd och om deras giltighetstider.

Utlänningslagen medger för närvarande inte beviljande av visering för längre vistelse för forskare eller studerande.

2.1.2.3 ICT-lagen

I 7 § i lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017, nedan *ICT-lagen*) föreskrivs om villkor för beviljande av ICT-uppehållstillstånd. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2018 och genom den genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/66/EU om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (nedan *ICT-direktivet*).

Enligt 5 § 5 punkten i lagen avses i ICT-lagen med chef en person som har en ledande ställning och som främst leder värdföretagets administration och som står under allmän tillsyn av och får vägledning från i första hand styrelsen eller bolagets aktieägare eller motsvarande.

Utlänningslagen medger för närvarande inte beviljande av visering för längre vistelse för chefer enligt ICT-lagen.

2.1.2.4 Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringarna (RP 122/2021 rd) om ibruktagande av visering för längre vistelse i Finland. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 2022.

De ändringar i utlänningslagen som möjliggör införandet av visering för längre vistelse och det tekniska genomförandet av dem så att visering för längre vistelse utfärdas i UMA-systemet och att viseringsmärket skrivs ut ur VISA-systemet förutsatte ändringar i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020). Genom ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen har man möjliggjort behandling av personuppgifter för införande av visering för längre vistelse så att behandlingen av personuppgifter uppfyller villkoren i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2019) och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

De ändringar i utlänningslagen som nu föreslås förutsätter inga ändringar i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen.

2.1.2.5 Uppehållstillståndsprocessens längd

Enligt 82 § i utlänningslagen ska den behöriga myndigheten fatta beslut om en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare eller någon annan ansökan om uppehållstillstånd för förvärvsarbete inom fyra månader efter att myndigheten har mottagit den vederbörligen ifyllda ansökan och bilagorna till den. Om ansökan lämnas in elektroniskt räknas behandlingstiden från det att personen i fråga personligen infinner sig hos myndigheten för att lämna de biometriska kännetecken som anges i 60 d § i utlänningslagen och för att visa upp bilagorna till ansökan i original. En behandlingstid som är längre än fyra månader är möjlig under exceptionella förhållanden där prövningen av ansökan är komplicerad. Om den behöriga myndigheten blir tvungen att begära eller skaffa ytterligare utredningar i ärendet upphör behandlingstiden att löpa till dess att de behövliga utredningarna har mottagits. I arbets- och näringsministeriets lagstiftningsprojekt ([TEM007:00/2020](#)) föreslås att behandlingstiden ska ändras.

Enligt 28 § i forskar- och studerandelagen ska ett beslut om ansökan om uppehållstillstånd delges sökanden snarast möjligt och senast inom 90 dagar efter att sökanden har lämnat in en fullständig ansökan. Om uppgifterna i ansökan eller handlingarna är bristfälliga, ska Migrationsverket inom rimlig tid informera sökanden om vilka ytterligare uppgifter som krävs och fastställa en rimlig tidsfrist för sökanden att lämna uppgifterna. Tidsfristen avbryts, till dess att de begärda tilläggsuppgifterna har lämnats. Om tilläggsuppgifterna eller handlingarna inte lämnas i tid, kan ansökan avslås. Ansökan om uppehållstillstånd för en forskares familjemedlemmar ska behandlas samtidigt som forskarens ansökan, om ansökningarna har getts in samtidigt.

År 2021 var den genomsnittliga behandlingstiden vid Migrationsverket för ansökningar om uppehållstillstånd som lämnats in utomlands av studerande 18 dagar och mediantiden för behandlingen 13 dagar. För forskare var den genomsnittliga behandlingstiden 17 dagar och mediantiden för behandlingen 11 dagar. Behandlingen av ansökningar har blivit betydligt snabbare jämfört med de föregående åren 2019 och 2020.

Av nedanstående tabell framgår att man under 2021 kunnat skönja en liten tillväxt i antalet ansökningar om uppehållstillstånd för studerande jämfört med 2019, medan antalet ansökningar för forskare minskat något. Antalet ansökningar för familjemedlemmar till studerande har ökat betydligt och också antalet ansökningar för familjemedlemmar till forskare har ökat något.

Åren 2019 och 2021 har det utomlands i genomsnitt lämnats omkring 6 000 ansökningar om uppehållstillstånd för studerande per år och omkring 900 ansökningar om uppehållstillstånd för forskare per år. I genomsnitt har det lämnats omkring 1 000 ansökningar om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till studerande och forskare per år. År 2020 minskade antalet ansökningar på grund av covid-19-pandemin.

	2019		2020		2021	
	Inlämnade utomlands	Ansökningar sammanlagt	Inlämnade utomlands	Ansökningar sammanlagt	Inlämnade utomlands	Ansökningar sammanlagt
Studier	6026	6493	2959	3299	6308	6711
Studier, familjemedlem	379	410	290	315	946	1035

RP 99/2022 rd

Vetenskaplig forskning	954	1030	700	769	921	1014
Vetenskaplig forskning, familjemedlem	365	388	271	296	393	427

Tabell 1: Antalet ansökningar om uppehållstillstånd som lämnats in utomlands av studerande, forskare och deras familjemedlemmar åren 2019–2021.

År 2021 meddelades ett positivt beslut i fråga om 87 % av ansökningarna om uppehållstillstånd för studerande. I fråga om ansökningarna om uppehållstillstånden för forskare var andelen positiva beslut 95,1 %. Flest ansökningar om uppehållstillstånd för studerande lämnades åren 2019–2021 från Ryssland, Kina, Vietnam, Bangladesh och Indien. Ansökningar om uppehållstillstånd för forskare lämnades under motsvarande tidsperiod mest från Kina, Iran, Indien, Ryssland och Förenta staterna.

I nedanstående tabell presenteras ett sammandrag över alla ansökningar om uppehållstillstånd för studerande och forskare, den procentuella andelen positiva beslut, behandlingstiden samt de fem ansökarländer från vilka det har kommit in flest ansökningar under 2019–2021.

Ansökningsgrund	Antalet ansökningar	Antalet positiva beslut	Behandlingstid (mv = medelvärde)	Topp 5 ansökarländer 2019–2021
studier	år 2019 6493 år 2020 3299 år 2021 6711	år 2019 5204 (80,1 %) år 2020 3225 (97,6 %) år 2021 5837 (87 %)	år 2019 mv 50 dygn mediantid 31 dygn år 2020 mv 51 dygn mediantid 9 dygn år 2021 mv 18 dygn mediantid 13 dygn	1. Ryssland 3130 2. Kina 2133 3. Vietnam 1136 4. Bangladesh 906 5. Indien 826
vetenskaplig forskning	år 2019 1030 år 2020 769	år 2019 1026 (99,6 %) år 2020 776 (100,9 %)	år 2019 mv 42 dygn mediantid 35 dygn år 2020 mv 26 dygn mediantid 16 dygn	1. Kina 664 2. Iran 380 3. Indien 303 4. Ryssland 235 5. Förenta staterna 150

	år 2021 1014	år 2021 964 (95,1 %)	år 2021 mv 17 dygn mediantid 11 dygn	
--	-----------------	-------------------------	---	--

Tabell 2: Antalet ansökningar om uppehållstillstånd för studerande och forskare, den procentuella andelen positiva beslut, behandlingstiden samt de fem ansökarländer från vilka det har kommit in flest ansökningar under 2019–2021.

När det gäller personer i ledande ställning i företag finns det inga exakta statistiska uppgifter. I utlänningslagen avsedda personer som sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag statistikförs i samma kategori som specialsakkunniga. Chefer enligt ICT-lagen statistikförs för sin del i kategorin företagsinterna förflyttningar, som omfattar alla tillstånd som beviljas med stöd av ICT-lagen. Migrationsverkets riktgivande uppskattning är att det årligen lämnas under 40 ansökningar om uppehållstillstånd för personer i ledande ställning.

Om man till utlänningslagen fogar de bestämmelser om certifiering av arbetsgivare som föreslås i arbets- och näringsministeriets lagstiftningsprojekt ([TEM007:00/2020](#)), kunde tredjelandsmedborgare i fortsättningen ansöka om i 5 kap. i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare. I praktiken gäller detta alla arbetsrelaterade uppehållstillstånd, det vill säga uppehållstillstånd för arbetstagare och andra uppehållstillstånd som beviljas för förvärvsarbete. Antalet ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare hos certifierade arbetsgivare påverkas av hur många arbetsgivare som i fortsättningen ansöker om certifiering. Syftet med certifieringen är att tillståndsförfarandet ska lättas upp, vilket antas återspeglas i behandlingstiderna tillsammans med de andra förslag för att göra tillståndprocesserna smidigare som bereds inom ramen för projektet.

I tabellen nedan presenteras antalet ansökningar under 2019–2021 i fråga om de persongrupper enligt 5 kap. i utlänningslagen som i fortsättningen kunde ansöka om uppehållstillstånd som arbetstagare till en certifierad arbetsgivare under förutsättning att arbetsgivaren har ansökt om certifiering. De grupper som granskas i Migrationsverkets statistik fördelar sig enligt följande: uppehållstillstånd för arbetstagare som kräver delbeslut, uppehållstillstånd för annat arbete, uppehållstillstånd för idrott eller träning. Också specialsakkunniga ska i fortsättningen kunna ansöka om uppehållstillstånd som arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare, men denna persongrupp har inte beaktats i statistiken, med beaktande av att visering för längre vistelse redan tagits i bruk för specialsakkunniga den 1 juni 2022.

	2019		2020		2021	
	Inlämnade utomlands	Ansökningar sammanlagt	Inlämnade utomlands	Ansökningar sammanlagt	Inlämnade utomlands	Ansökningar sammanlagt
Annat arbete	242	335	86	156	236	296
Annat arbete, familjemedlem	14	24	26	32	30	45

Arbete som kräver delbeslut	4180	6270	2492	4461	5944	8529
Arbete som kräver delbeslut, familjemedlem	259	430	188	328	363	563
Idrott eller träning	56	335	56	228	85	341
Idrott eller träning, familjemedlem	2	42	1	19	7	38

Tabell 3: Antal ansökningar som anhängiggjorts 2019–2021 gällande uppehållstillstånd för annat arbete, uppehållstillstånd för arbetstagare som kräver delbeslut och uppehållstillstånd för idrott eller träning samt ovannämndas familjemedlemmars ansökningar på basis av familjeband.

Bestämmelser om behandlingsavgifterna för ansökningar om uppehållstillstånd finns i inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer. De gällande behandlingsavgifterna bestäms enligt om uppehållstillstånd söks elektroniskt eller genom en ansökan i pappersform, av vilka den elektroniska ansökan är förmånligare. Behandlingsavgiften för första ansökan om uppehållstillstånd för studerande är 350 euro (elektronisk ansökan) eller 450 euro (pappersansökan). Behandlingsavgiften för första ansökan om uppehållstillstånd för forskare och för personer som sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag är 380 euro (elektronisk ansökan) eller 480 euro (pappersansökan). Behandlingsavgiften för en certifierad arbetsgivares arbetstagares första ansökan om uppehållstillstånd ska vara 490 euro (elektronisk ansökan) eller 740 euro (pappersansökan) och, till den del som det inte görs någon prövning av tillgången på arbetskraft, 380 euro (elektronisk ansökan) eller 480 euro (pappersansökan).

Också om behandlingsavgifterna för visering för längre vistelse föreskrivs genom inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer. För en elektronisk ansökan tas det av specialsakkunniga, tillväxtföretagare och deras familjemedlemmar ut 95 euro och för en pappersansökan 120 euro.

Behovet av utbildnings- och arbetsrelaterad invandring har ökat i Finland och detta behov ser ut att öka även i fortsättningen. Inom inreseförfarandet bör man beakta att studerande, forskare och de som kommer till ledande uppgifter i ett företag fungerar i en internationell miljö med högt tempo där det råder hård konkurrens om såväl kapital som experter. Även om uppehållstillståndsförfarandet snabbats upp inom Migrationsverket, anses förfarandet sammanlagt fortfarande ta problematiskt lång tid.

Det är för närvarande i regel möjligt att lämna in en ansökan om uppehållstillstånd och betala behandlingsavgiften elektroniskt, men den som ansöker om uppehållstillstånd ska också personligen besöka en beskickning eller en extern tjänsteleverantör för kontroll av identiteten samt för att lämna biometriska kännetecken för uppehållstillståndskortet. Längden på uppehållstillståndsförfarandet bestäms delvis enligt hur snabbt sökanden kan identifiera sig vid beskickningen. Längden på behandlingen av ansökningar om uppehållstillstånd varierar från beskickning till beskickning och beskickningarnas behandlingstider kan påverkas av många orsaker

som är svåra att förutse på förhand. Belastningen inom behandlingen av ansökningar om uppehållstillstånd har varit mycket stor vid vissa finska beskickningar, såsom vid Finlands ambassad i New Delhi och Finlands ambassad i Manila. För närvarande tar det cirka 30 minuter att kontrollera identiteten och ta emot biometriska kännetecken vid en beskickning eller hos en extern tjänsteleverantör. Vid beskickningarna ska det beaktas att det finns tillräckliga resurser, så att det inte uppstår flaskhalsar som hindrar utbildnings- och arbetsrelaterad invandring.

Man bör få experter till Finland så snabbt och flexibelt som möjligt, så att finländska högskolor, forskningsinstitut och företag klarar sig i den internationella konkurrensen inom branscher med höft tempo. För att resa till Finland måste en person som redan fått uppehållstillstånd vänta utomlands på ett uppehållstillståndskort som skickas från Finland. Den tid som går åt till att skicka ett uppehållstillståndskort utomlands är i genomsnitt drygt en vecka, som längst två veckor.

Beviljande av visering för längre vistelse skulle möjliggöra att studerande, forskare, arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt ovannämnda personers familjemedlemmar kunde resa till Finland snabbt efter det att de beviljats uppehållstillstånd,

2.2 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska och konsulära beskickningar

Utrikesministeriet beviljar med stöd av 69 § 3 mom. i utlänningslagen tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland samt för dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar. Förfarandet gäller utöver tredjelandsmedborgare även medborgare i Europeiska unionen och deras familjemedlemmar samt nordiska medborgare. På familjemedlemmar till medborgare i Europeiska unionen och därmed jämförbara personer tillämpas i princip bestämmelserna i 10 kap. i utlänningslagen. Enligt regeringens proposition RP 205/2006 rd om ändring av utlänningslagen ska 10 kap. i utlänningslagen dock inte tillämpas på personer om vilkas vistelse utrikesministeriet beslutar. Upphållsrätten för en sådan person registreras inte, även om personen är unionsmedborgare, och personens familjemedlemmar beviljas inte ett uppehållstillståndskort.

I enlighet med internationell praxis beviljar utrikesförvaltningarna de personer som omfattas av deras tillståndsförvaltning de privilegier och immuniteter som hänger samman med deras status för mandattiden. I praktiken lämnar den främmande maktens beskickning en not till utrikesministeriet med en redogörelse för de familjemedlemmar som flyttar till Finland med familjen, på basis av vilken utrikesministeriet beviljar tillfälliga uppehållstillstånd. Ett tillfälligt uppehållstillstånd som beviljas av utrikesministeriet kan fås inom ungefär en vecka efter ansökningen. Upphållstillståndet är avgiftsfritt för den sökande på basis av 8 § 16 punkten i utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer 2020–2022 (650/2020). Enligt 33 a § 4 mom. i utlänningslagen ska som intyg på uppehållstillstånd som utrikesministeriet beviljat med stöd av 69 § 3 mom. ges ett särskilt personkort. I personkortet antecknas uppgift om personens status.

Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 3–5/1970) och Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 49–51/1980) innehåller inga uttömmande bestämmelser om familjemedlemmar till medlemmar av diplomatiska representationer och konsulat eller villkoren för vistelse i det mottagande landet. Varje mottagande land beslutar om dessa nationellt. Om grunderna för vistelsen och tillståndsförfarandet föreskrivs i Finland i utlänningslagen (301/2004).

Utrikesministeriet iakttar i sitt tillståndsförfarande definitionen på familjemedlem enligt 37 § i utlänningslagen. Enligt 37 § 1 mom. i utlänningslagen anses som familjemedlem maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen eller dennes make är. Till följd av Wienkonventionen ges uppehållsrätt dessutom till avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat eller deras makar. Motiveringen är att Finland beroende på stationeringsort kan bevilja diplomat- eller tjänstepass till 18- och 19-åriga unga som flyttar med en utsänd tjänsteman som anställs av en finländsk utlandsbeskickning. Bestämmelser om beviljande av diplomat- och tjänstepass finns i 4 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. i passlagen (671/2006). Genom förfarandet tryggas möjligheten för unga som blivit myndiga till en smidig registrering av vistelsen i stationeringslandet. På basis av reciprocitetsprincipen beviljas på motsvarande sätt uppehållsrätt till barn i åldern 18–19 år till personalen vid en utländsk diplomatisk eller konsulär beskickning. Eftersom en avkomling i rakt nedstigande led som fyllt 18 år dock inte är en familjemedlem enligt 37 § i utlänningslagen, beviljar utrikesministeriet inte avkomlingen tillfälligt uppehållstillstånd enligt 69 § 3 mom. eller särskilt personkort enligt 33 a § 4 mom. i den lagen. Ett sådant uppehållstillstånd beviljas av Migrationsverket på andra särskilda skäl enligt 45 § 1 mom. 3 punkten i utlänningslagen. Om det är fråga om en medborgare i Europeiska unionen, registreras uppehållsrätten vid Migrationsverket med stöd av 159 § i utlänningslagen. Om det är fråga om en nordisk medborgare, registreras uppehållsrätten vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata med stöd av 157 § i utlänningslagen.

Enligt Migrationsverkets uppskattning anhängiggörs årligen omkring tio ansökningar om uppehållstillstånd som lagändringen påverkar. Den genomsnittliga behandlingstiden för ansökningarna har uppskattats till en eller två månader. Det finns ingen statistik om registreringen av diplomaters familjemedlemmar i åldern 18–19 år som är unionsmedborgare. Av Migrationsverket beviljade uppehållstillstånd och registreringar av uppehållsrätt för medborgare i Europeiska unionen är avgiftsbelagda för de sökande enligt inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer 2022 (1175/2022).

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata registrerar nordiska medborgares vistelse i Finland. Det registreras årligen några enstaka nordiska medborgare i åldern 18–19 år som hör till diplomatfamiljer. Vid registreringar av arbetstagare är behandlingstiden omkring en vecka, medan behandlingstiden i fråga om andra registreringar har varit i genomsnitt åtta veckor. Registreringen är avgiftsfri för den sökande.

Barn i utländska diplomatfamiljer som fyllt 18 år hör enligt nuvarande praxis i stället för till utrikesministeriet till tillstånds- och registreringsförvaltningen vid Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller överförs med avvikelse från övriga familjemedlemmar till denna om de fyller 18 år under vistelsen i Finland. I praktiken har nordiska medborgare dock redan i och med det tillfälliga uppehållstillstånd som utrikesministeriet beviljat registrerat sig hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, eftersom en utländsk medborgare enligt lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) får en personbeteckning, när personens uppgifter registreras i befolkningsdatasystemet.

Det att uppehållstillstånds- och registreringsprocessen för ett barn som blir myndigt avviker från övriga familjemedlemmar under vistelsen i landet övergår till Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata orsakar extra administrativt arbete och kostnader för personalen vid främmande makters beskickningar och för myndigheterna. För närvarande förlorar en person som fyller 18 år i och med övergången till tillstånds- och registreringsförvaltningen vid Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata sina diplomatiska privilegier och immuniteter.

Den praxis som Finland tillämpar påverkar också ställningen för den utsända personalen vid Finlands utlandsbeskickningar och deras familjemedlemmar utomlands. Den reciprocitetsprincip som ansluter till diplomatiska relationer kan försvåra ordnandet av finländska diplomatfamiljers vistelse i utlandet.

Även utomlands har man noterat Finlands förfarande att överföra barn som fyller 18 år till anställda vid främmande makters representationer till tillstånds- och registreringsförvaltningen vid Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata mitt under utlandskommenderingen. Nuvarande praxis påverkar Finlands attraktivitet som stationeringsort negativt.

De överenskommelser om säte som Finland ingått i fråga om i Finland placerade internationella organisationers personals privilegier och immuniteter innehåller varierande bestämmelser om familjemedlemmar. Bestämmelserna om personalens familjemedlemmar i överenskommelserna om säte är, förutom för enstaka överenskommelser, omfattande. I fråga om den behöriga nationella myndighet som beslutar om uppehållsrätten för personalen vid internationella organisationer samt deras familjemedlemmar har man inte uppdagat några problem. Avsikten är således inte att genom propositionen ändra uppehållsrättsförvaltningen vad gäller familjemedlemmar till personalen vid internationella organisationer, som även för närvarande i huvudsak hör till utrikesministeriets behörighet.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att påskynda inresan för studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt ovannämnda persongrupper familjemedlemmar med i genomsnitt drygt en vecka. De behöver inte efter ett positivt beslut om uppehållstillstånd stanna kvar och vänta på ett uppehållstillståndskort utomlands, utan de kan resa till Finland med en visering för längre vistelse omedelbart efter det att Migrationsverket har beviljat dem uppehållstillstånd och viseringsmärket har påförts resedokumentet. Detta främjar i sin tur inledandet av studierna, forskningen och arbetet i tid.

Ett mer omfattande mål med propositionen är att underlätta högskolornas, forskningsinstitutens och företagens möjligheter att rekrytera utländska studerande och forskare samt utländsk arbetskraft. Målet är att göra Finland mer attraktivt och därigenom stödja finländsk företagande och den ekonomiska tillväxten med hjälp av utlänningslagen. Genom propositionen stärks också Finlands roll och attraktionskraft inom det internationella vetenskapssamfundet. En utvidgad visering för längre vistelse genom en ändring av utlänningslagen är en av de många åtgärder genom vilka regeringen strävar efter att öka den utbildnings- och arbetsrelaterade invandringen.

Propositionen syftar till att genomföra de ändringar som Schengenutvärderingen förutsätter i den nationella lagstiftningen och skapa reglering om beviljande av visering för längre vistelse till innehavare av uppehållstillstånd som förlorar sitt uppehållstillståndskort medan han eller hon befinner sig utomlands. Målet är att en innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som förlorat sitt uppehållstillståndskort snabbare och smidigare än tidigare ska kunna komma till Finland för att ansöka om ett nytt uppehållstillståndskort.

Eftersom propositionen endast avgränsas till påskyndande av ovannämnda persongrupper inresa och, när det gäller personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort, möjliggörande av inresa med visering för längre vistelse, behandlas i denna proposition inte lagstiftningshelheten, praxis och utmaningarna för utbildnings- och arbetsrelaterad invandring i större omfattning.

Propositionen syftar dessutom till att säkerställa att avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år till anställda vid främmande makters representationer så smidigt som möjligt får ett tillfälligt uppehållstillstånd och genom det diplomatiska privilegier och immuniteter under hela stationeringen i Finland på motsvarande sätt som övriga familjemedlemmar. Dessutom syftar man till att göra om Finlands nuvarande praxis så att den bättre motsvarar internationell praxis. Samtidigt tryggar man rätten för barn till de anställda vid Finlands utlandsrepresentationer till vistelse i stationeringslandet i synnerhet i de länder som iakttar reciprocitetsprincipen. Genom att möjliggöra att unga som flyttar med familjen avgiftsfritt beviljas uppehållstillstånd på utrikesministeriets försorg inverkar man även positivt på Finlandsbilden.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att i utlänningslagen inom de gränser om EU-lagstiftningen medger ska föreskrivas om beviljande av visering för längre vistelse till studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt till sådana personers familjemedlemmar. I denna proposition föreslås inga ändringar i ansökan om uppehållstillstånd, grunderna för beviljande av uppehållstillstånd eller villkoren för inresa enligt utlänningslagen.

Visering för längre vistelse utfärdas på ansökan till sådana tredjelandsmedborgare som har beviljats uppehållstillstånd för studerande eller forskare eller uppehållstillstånd på grund av att de är arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare eller personer i ledande ställning i företag samt till sådana personers familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband. När en visering för längre vistelse utfärdas i samband med ett beslut om uppehållstillstånd för att resa till Finland, behöver personen inte stanna och vänta på ett uppehållstillståndskort i utreselandet.

Det föreslås också att det till utlänningslagen fogas bestämmelser om beviljande av visering för längre vistelse för inresa för en innehavare av uppehållstillstånd som vistas utomlands som har förlorat sitt uppehållstillståndskort. Ett villkor för utfärdande av visum för längre vistelse är att personen i fråga har ett giltigt uppehållstillstånd. Utfärdande av visering för längre vistelse gör det möjligt att återvända till Finland.

Migrationsverket ska utfärda visering för längre vistelse. Visumet avses ha en giltighetstid på 100 dagar.

Dessutom föreslås det att utlänningslagen ändras så att utrikesministeriet kan bevilja tillfälligt uppehållstillstånd för avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år till en medlem av personalen som utsänts till Finland för att tjänstgöra vid främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningar samt för makens motsvarande avkomlingar. Tillfälligt uppehållstillstånd kan beviljas tills personen fyller 20 år och högst för mandattiden för den anställda vid beskickningen. Till utrikesministeriets behörighet hör främmande makters representation i Finland, varför den föreslagna ändringen är naturlig med tanke på behörighetsfördelningen mellan myndigheter. Ändringen påverkar inte definitionen på familjemedlem enligt 37 eller 154 § i utlänningslagen.

Under Migrationsverkets behörighet kvarstår ansökningar om uppehållstillstånd för andra medföljande familjemedlemmar till personer som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar eller konsulat än sådana som avses i 37 § i utlänningslagen samt för personernas avkomlingar i åldern 18–19 år i rakt nedstigande led samt registreringar av medborgare i Europeiska unionen.

Under Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas exklusiva behörighet kvarstår registreringar av andra medföljande familjemedlemmar till personer som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar eller konsulat än sådana som avses i 37 § i utlänningslagen och personernas avkomlingar i åldern 18–19 år i rakt nedstigande led som är nordiska medborgare.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Visum för längre vistelse för studerande, forskare, arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt ovannämndas familjemedlemmar

4.2.1.1 Samhälleliga konsekvenser

Rörligheten för internationell arbetskraft och internationella experter har en allt större näringspolitisk betydelse med tanke på stärkandet av Finlands kunskapskapital och konkurrenskraft samt uppkomsten av nya arbetsplatser och innovationer. För att trygga en hållbar välfärd behöver Finland invandring av studerande och arbetskraft.

Enligt finansministeriet är tillgången på kunnig arbetskraft ett betydande hinder för tillväxt. Finland har den största bristen på arbetstagare med högskoleutbildning av alla OECD-länder. Med beaktande av förändringen i befolkningsstrukturen och den sjunkande nativiteten borde antalet sysselsatta öka med omkring 160 000 personer, för att man ska kunna uppnå en sysselsättningsgrad på 75 procent. Enligt arbets- och näringsministeriets uppskattning skapades 65 000 jobb inte 2019 på grund av bristen på experter.

Bristen på experter är accelererande och global. När man utredde efterfrågan och tillgången på experter inom de centrala branscherna i 20 länder på olika håll i världen kom man till slutsatsen, att det globala underskottet på experter (talent deficit) uppgår till så mycket som 85 miljoner personer år 2030. Inom de branscher där man genom utbildningssystemet inte i tillräcklig utsträckning lyckas svara mot behovet av experter, drabbas arbetsgivarna av kraftig konkurrens i samband med internationell rekrytering. Endast folkrika tillväxtstater, såsom Indien, kan förlita sig på att den inhemska tillgången på experter är tillräcklig. Framför allt inom alla västländer ökar klyftan mellan efterfrågan och utbudet på kunnande kontinuerligt.

Enligt prognostiseringsresultaten i rapporten Koulutus ja työvoiman kysyntä 2035 (Utbildningen och efterfrågan på arbetskraft 2035) blir i Finland åren 2017–2035 cirka 1,15 miljoner arbetsplatser lediga till följd av det ökade antalet sysselsatta och arbetskraft som lämnar arbetsmarknaden. Antalet arbetsplatser som blir lediga är i genomsnitt 60 600 per år. Med den arbetskraft som uppstår från ungdomsåldersklasserna kan man endast tillfredsställa 80–85 procent av den arbetskraft som behövs för de arbetsplatser som blir lediga. Resterande 15–20 procent måste fås från andra källor. Antalet personer som lämnar arbetsmarknaden fram till år 2035 uppgår till i genomsnitt över 54 600 per år. Enligt rapporten torde den arbetskraft som fås från de unga räcka till för att ersätta de personer som lämnar arbetsmarknaden, men inte den efterfrågan som föranleds av det ökade behovet av arbetskraft, varvid bristen på experter blir ett hinder för tillväxt.

Färdplanen för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FUI) lyfter utöver höjningen av kompetens- och utbildningsnivån i vårt land också upp vikten av att göra det mer attraktivt för internationella forskare, sakkunniga och professionella inom forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Den arbets- och utbildningsrelaterade invandringen och rörligheten mellan sektorer bör underlättas. Vårt kunnande och forsknings- och innovationsmiljö ska också locka internationell forskningsfinansiering och investeringar från länder utanför Finland.

Den utvidgade användningen av visering för längre vistelse som föreslås i regeringens proposition gör inreseförfarandet för studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt ovannämnda persongrupper familjemedlemmar snabbare och effektiviserar därmed invandringen av experter. Det bedöms att inresan påskyndas med en dryg vecka i enlighet med propositionens mål.

Propositionen bedöms dock inte på ett avgörande sätt öka antalet studerande, forskare, arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare eller personer i ledande ställning i företag som kommer till Finland. Däremot är det sannolikt att utvidgningen av viseringen för längre vistelse ökar såväl högskolornas, forskningsinstitutens och företagens vilja att utnyttja internationell rekrytering som utländska potentiella experters intresse av att komma till Finland. I fråga om studier, forskningsprojekt och projektartade arbetsuppgifter som inleds med snabb tidtabell kan inreseförfarandets snabbhet vara en avgörande faktor.

Användningen av visering för längre vistelse inverkar inte på behandlingen av ansökningar om uppehållstillstånd eller på deras behandlingstid utan endast på hur snabbt de sökande i praktiken kan komma till Finland efter att ha fått ett uppehållstillstånd. Det faktiska påskyndandet av inresan påverkas av hur effektivt viseringen för längre vistelse införs. Informationssystemens funktion och tillräckligt effektiv information, anvisningar och kommunikation är viktiga faktorer i denna helhet.

Propositionens mer omfattande mål att öka Finlands attraktionskraft med hjälp av ett påskyndat inreseförfarande och att få fler experter till Finland beror dock också på många andra faktorer, såsom på hur attraktivt Finland är i allmänhet. Vid bedömningen av om de grupper av personer som definieras i propositionen söker sig till Finland har således också Finlands övriga attraktionsfaktorer och också de faktorer som minskar intresset för Finland en avgörande betydelse. Enligt den internationella undersökningen Decoding Global Talent 2018 om kunnig arbetskrafts rörlighet ryms Finland och de övriga nordiska länderna inte med bland önskeländerna. Av en internationell rapport från konsultfirman Boston Consulting Group framgår att Finland är världens 22 mest attraktiva land för internationell arbetskraft. Någon entydig orsak till Finlands svaga attraktivitet har man inte lyckats identifiera. Orsaker kan sökas i det svaga landvarumärket, klimatet, språket, den höga levnadskostnadsnivån, den höga beskattningen av förvärvsinkomster, de krävande arbetsmöjligheterna för utlänningar och de komplicerade uppehållstillståndsprocesserna. Dessutom bör det noteras att människor betonar och värdesätter olika saker. En orsak är dock att den globala konkurrensen om experter har blivit hårdare. Varje utvecklat land utvecklar sin attraktionskraft målmedvetet. Samtidigt har experternas vilja att flytta minskat globalt till exempel för att den inhemska attraktionskraften har förbättrats. Också digitaliseringen, som gör det möjligt att bättre än tidigare arbeta utan geografiska begränsningar, inverkar på den minskade viljan att flytta.

Enligt undervisnings- och kulturministeriets publikation Utländska examensstuderande vid finländska högskolor (2021:14) är det finländska utbildningssystemets goda rykte och önskemålet om att arbeta i Finland viktiga faktorer för högskolestuderande för att komma till Finland. Största delen av de utländska högskolestuderande som inte planerade stanna kvar i Finland, var tveksamma i fråga om sina framtida sysselsättningsmöjligheter. De som inte hade familj i Finland flyttade också lättare från landet. De som stött på svårigheter i sina studier men som upplevt att de fått hjälp hade särskilt ofta för avsikt att stanna kvar i landet. Av de EU- och EES-medborgare som utexaminerats från yrkeshögskolor hade drygt en tredjedel (38 %) flyttat från landet ett år efter utexamineringen. Av dem som utexaminerats från universitet hade 43 procent flyttat från landet. I fråga om medborgare från andra länder var andelen ungefär en fjärdedel. För högskolestuderandena är upplevelsen av att de vid behov fått hjälp och stöd när de stött på problem med sina studier en medverkande faktor till att stanna i Finland. Att locka framtida

experter som Finlands arbetsmarknad behöver till landet och att få dem att stanna är viktigt med tanke på den framtida arbetsmarknadens funktion och det kan främjas genom att de studerande ges en bild av att det går smidigt att komma till och stanna i Finland.

Enligt Finlands Akademis statistik om vetenskapens tillstånd är universitetssektorns undervisnings- och forskningspersonal i sin helhet alltmer internationell, men variationen i andelen utländsk undervisnings- och forskningspersonal mellan universiteten är stor. År 2019 stod den utländska undervisnings- och forskningspersonalen för omkring 4 300 årsverken. När det gäller forskare betonas rörligheten mellan olika länder, varvid ett gott rykte när det gäller smidiga inreseförfaranden är en viktig faktor när man ska locka utländska forskare till landet. Den globala konkurrensen om kunniga forskare är hård, men upprätthållandet och förbättrandet av en högklassig FUI-verksamhet är nödvändigt med tanke på Finlands internationella konkurrenskraft.

4.2.1.2 Konsekvenser för individens ställning

Med hjälp av en visering för längre vistelse behöver en person inte stanna kvar och vänta på ett uppehållstillståndskort i utreselandet, utan han eller hon kan med en visering som utfärdas i samband med beviljandet av ett uppehållstillstånd resa till Finland omedelbart efter det att ett uppehållstillstånd har beviljats. Den tidsmässiga besparingen är cirka 7–14 dygn, vilket är den genomsnittliga tid som går åt till att skicka ett uppehållstillståndskort utomlands. Den tidsmässiga besparingen kan nås endast under den förutsättningen att viseringen för längre vistelse söks samtidigt som uppehållstillståndet söks via den elektroniska tjänsten. Endast på detta sätt kan ansökningarna behandlas samtidigt. Vid verkställigheten av lagändringen är avsikten att sökandena instrueras att lämna in ansökningarna samtidigt. Den som ansöker om uppehållstillstånd ska således redan i ansökningsskedet fatta beslut om huruvida hans eller hennes uppehållstillståndskort levereras till utreselandet eller till Finland. Om sökanden vill utnyttja den snabbare processen, ska han eller hon välja leverans av uppehållstillståndskortet till Finland och samtidigt ansöka om visering för längre vistelse för att möjliggöra inresan.

Även om det är möjligt att lämna in en ansökan om uppehållstillstånd och betala behandlingsavgiften elektroniskt, ska sökanden personligen besöka en beskickning eller en extern tjänsteleverantör för kontroll av identiteten samt för att lämna biometriska kännetecken för ett uppehållstillståndskort. För detta ändamål ska sökanden reservera tid och resa personligen till beskickningen eller den externa tjänsteleverantören. För att få ett påskyndat inreseförfarande ska sökanden flexibelt och utan dröjsmål få en besökstid vid en beskickning eller hos en extern tjänsteleverantör. Detta förutsätter att det kan erbjudas tillräckligt med besökstider för kontroll av identiteten och för att ta biometriska kännetecken för uppehållstillstånd. I synnerhet i de stater eller världsdelar där avstånden är långa medför resorna också kostnader för sökanden.

Migrationsverkets prestationer har fastställts vara avgiftsbelagda och priset bestäms huvudsakligen enligt självkostnadsprincipen. Bestämmelser om behandlingsavgiften för visering för längre vistelse finns i inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer. För en elektronisk ansökan tas det av specialsakkunniga, tillväxtföretagare och deras familjemedlemmar ut 95 euro och för en pappersansökan 120 euro. Behandlingsavgiften torde vara densamma för de persongrupper till vilka viseringen för längre vistelse utvidgas genom denna proposition, och den elektroniska ansökan kommer att vara billigare än pappersansökan. I andra EU-länder varierar behandlingsavgifterna för en visering för längre vistelse från 60 euro till 150 euro. Den ekonomiska konsekvensen av avgiften för en visering för längre vistelse riktar sig mot den som ansöker om visering för längre vistelse som individ, i det fall att sökanden vill påskynda sin inresa med hjälp av en visering för längre vistelse. Ur sökandens synvinkel ökar påskyndandet av inresan med hjälp av visering för längre vistelse kostnaderna för inresan. Detta

kan bedömas ha en negativ inverkan framför allt för de studerande som kommer från utvecklingsländer och behandlingsavgiften kan komma att bli en utmaning för en del av de sökande. Sökanden ska betala både uppehållstillståndsavgiften och avgiften för visering för längre vistelse. Å andra sidan möjliggör en snabbare ankomst till Finland också att studierna, forskningsarbetet och arbetet inleds tidigare, vilket å sin sida kan bedömas ha positiva ekonomiska konsekvenser för individen.

Den sökande kan också vända sig till en extern tjänsteleverantör i stället för till en beskickning i de länder där uppgifter som gäller visering för längre vistelse har lagts ut. En tjänsteleverantör ska i enlighet med vad som avtalas med utrikesministeriet ha rätt att ta ut en skäligen serviceavgift för sina tjänster i anslutning till visering för längre vistelse. Att lägga ut uppgifter har således ekonomiska konsekvenser för den som ansöker om visering för längre vistelse, eftersom han eller hon utöver viseringsavgiften också ska betala den serviceavgift en extern tjänsteleverantör tar ut, om han eller hon vänder sig till en extern tjänsteleverantör. Den serviceavgift som en extern tjänsteleverantör tar ut för skötseln av biträdande uppgifter i anslutning till ansökningar om uppehållstillstånd har beroende på destinationsland uppgått till 70–100 euro. En utläggning av uppgifterna innebär dock att det blir mera flexibelt för kunden att sköta ärenden. Han eller hon kan sköta de åtgärder som hänför sig till ansökan om visering samtidigt i samband med sitt ärende som gäller ansökan om uppehållstillstånd. Dessutom bör det noteras att den som ansöker om visering för längre vistelse på samma sätt som i ett uppehållstillståndsärende har möjlighet att vända sig direkt till en finsk beskickning och på så sätt undvika att betala en serviceavgift.

Propositionens konsekvenser för individens ställning ska bedömas också ur den synvinkeln att en person när han eller hon anländer till Finland med visering för längre vistelse redan har beviljats ett uppehållstillstånd som berättigar till inresa till Finland och EU-området och vistelse i Finland. Ett uppehållstillstånd berättigar förutom till inresa och vistelse i landet även till arbete. En visering för längre vistelse berättigar till inresa och vistelse i landet i 100 dygn. Däremot berättigar en visering för längre vistelse inte till arbete. Med tanke på rätten till social trygghet förutsätts i princip laglig vistelse i landet samt arbete eller stadigvarande boende i Finland. Rättsverkningarna av ett uppehållstillstånd och en visering för längre vistelse är således delvis överlappande för de persongrupper som avses i propositionen när de anländer till Finland och vistas här de första 100 dygna. Detta påverkar dock inte individens rättsliga ställning, eftersom rättsverkningarna av ett uppehållstillstånd och en visering för längre vistelse inte står i konflikt med varandra och de gäller samtidigt endast under en begränsad tid.

Med hjälp av en visering för längre vistelse som utfärdas i samband med ett uppehållstillstånd har en person möjlighet att snabbare resa till Finland och snabbare inleda sina studier, sitt forskningsarbete eller sitt arbete i Finland. Personen får en visering för längre vistelse från en beskickning eller förmedlad av en extern tjänsteleverantör efter det att ett positivt beslut om uppehållstillstånd har fattats i informationssystemet. Propositionen kan således bedömas stödja individens rätt till arbete och att idka näring. På detta sätt bedöms propositionen ha positiva konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna för individen.

När det gäller studerande bör man särskilt beakta att ansökningar som gäller studier fokuserar på vissa perioder, vilket medför överbelastning när alla studerande samtidigt uträttar sina ärenden vid beskickningarna. Internationella högskolestuderande söker sig till Finland som examensstuderande antingen via den gemensamma ansökan eller genom högskolornas egna separata ansökningar. Över 80 procent söker till studier som inleds på hösten och endast omkring 18 procent till de studier som inleds på våren. Uppskattningsvis hälften av de internationella studerande söker sig till Finland via den gemensamma ansökan. Vanligtvis anhängiggörs cirka 65–70 procent av det årliga antalet ansökningar om uppehållstillstånd för studerande under maj–augusti. Andelen var 67 % år 2018 och 68 % år 2019. Den totala behandlingstiden år 2018 var

i genomsnitt 26 dygn och medianen 15 dygn. Den totala behandlingstiden varierar vanligtvis så, att den är längre i slutet och början av året och som kortast under sommarmånaderna.

När det gäller gemensam ansökan erbjuds det fler utbildningsområden och studieplatser för de studier som inleds på hösten, och finns det en egen gemensam ansökan för utbildning på främmande språk. En studieplats för de studier som inleds på hösten ska tas emot senast i mitten av juli, varefter högskolorna vid behov kan godkänna studerande från väntelistan fram till början av augusti. Vid många högskolor inleds studierna för internationella studerande med en orienteringsvecka redan i slutet av augusti. I praktiken har den studerande då 3–5 veckor på sig att inleda ansökan om uppehållstillstånd och få ett beslut om uppehållstillstånd för att kunna resa in till Finland. Man kan få uppehållstillståndskortet levererat till hemadressen med en avgiftsbelagd kurirtjänst. Utöver genom gemensam ansökan kan de studerande också söka till studier i Finland genom separata ansökningar. I regel ska studieplatsen inom separata ansökningar tas emot senast i mitten av juli, men i vissa separata ansökningar infaller den bakre gränsen redan betydligt tidigare. Dessutom kan högskolorna anordna separata ansökningar som kontinuerlig ansökan, varvid alla sökande som uppfyller ett visst villkor godkänns och tidtabellen kan vara mycket snäv.

Man kan också söka sig till yrkesutbildning från utlandet. Från utlandet kommande studerandes ansökan till yrkesutbildning i Finland sker i regel genom kontinuerlig ansökan. Inom den kontinuerliga ansökan bestämmer utbildningsanordnaren om ansökningstiderna och ansökningsförfarandena. Som studerande kan antas en sökande som har avlagt den grundläggande utbildningens lärokurs eller motsvarande tidigare lärokurs, eller som utbildningsanordnaren annars anser ha tillräckliga förutsättningar att förvärva de kunskaper som eftersträvas eller avlägga examen. En studerande som inte har några kunskaper i finska eller svenska kan delta i yrkesutbildning som anordnas på engelska. Sammanlagt 18 anordnare av yrkesutbildning har i sina tillstånd att anordna yrkesutbildning sammantaget 44 engelskspråkiga examina och en ryskspråkig examen. Huvudparten av det engelskspråkiga utbudet finns i Nyland och tillväxtcentrumen. Antalet studerande vid utbildningarna på främmande språk har ökat sedan 2018. År 2020 hade dessa utbildningar omkring 800 studerande. Internationella studerande kan dock också delta i yrkesutbildning på finska eller svenska eller i mångspråkig yrkesutbildning.

Man kan också söka sig till gymnasieutbildning från utlandet. Man söker i regel för att avlägga gymnasiets lärokurs via den gemensamma ansökan på våren. Antagningsresultaten i gemensam ansökan offentliggörs i början av juni och studierna inleds i mitten av augusti, varvid den föreslagna ändringen också är viktig för gymnasiestuderande, för att säkerställa att studierna kan inledas i tid. Antalet studerande som söker till gymnasieutbildning från utlandet är för närvarande litet och årligen börjar några tiotal utländska studerande avlägga gymnasiets lärokurs. Också utländska utbytesstuderande kan delta i gymnasieutbildningen. Utbytesstudenterna söker sig inte till gymnasieutbildningen via gemensam ansökan, utan utbildningsanordnarna beslutar till denna del om förfarandena i samband med ansökan.

Studerandena inom yrkesutbildningen och framför allt gymnasieutbildningen kan ofta vara minderåriga när de inleder sina studier. De faktorer som har samband med att personen är minderårig och med barnets intresse beaktas i samband med beviljandet av uppehållstillstånd, och den utvidgning av viseringen för längre vistelse till studerande som föreslås i denna proposition bedöms inte ha några betydande konsekvenser för minderåriga barns och ungas ställning eller rättigheter.

Visering för längre vistelse som beviljas i samband med ett positivt beslut om uppehållstillstånd skulle göra det möjligt för den studerande att resa till Finland utan att vänta på uppehållstillståndskortet. Den tidsmässiga nyttan kunde vara omkring 1–2 veckor, när man beaktar den tid

som för närvarande krävs för att trycka och leverera uppehållstillståndskortet. Med beaktande av målet att tredubbla antalet internationella studerande, är den nytta som kan uppnås genom visering för längre vistelse av betydelse för att inleda studierna i tid. Dessutom är en påskyndad inresa till nytta i situationer där den studerande tar emot studieplatsen först i sista stund eller vid ansökningar med snabb tidtabell, såsom kontinuerlig eller separat ansökan.

4.2.1.3 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Syftet med propositionen är att främja en kontrollerad invandring med respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna samt med beaktande av de internationella avtal som är förpliktande för Finland.

Finland har i överensstämmelse med internationella människorättsförpliktelser förbundit sig att förebygga diskriminerande bemötande och utnyttjande av utländska arbetstagare och deras familjemedlemmar. Bestämmelserna i 6 § i grundlagen om främjande av likabehandling gäller också utländska arbetstagare och deras familjemedlemmar.

Vid beredningen av denna proposition har man beaktat skrivningen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering, enligt vilken man ska beakta förebyggandet av utnyttjande av utländsk arbetskraft när arbetskraftsinvandringen utvecklas. Förslagen i propositionen anses inte öka arbetstagares risk för att bli utnyttjade. En sådan visering för längre vistelse som avses i propositionen beviljas på basis av ett uppehållstillstånd och risken för att arbetstagaren blir utnyttjad bedöms i samband med att ansökan om uppehållstillstånd avgörs. Enligt 36 § 4 mom. i utlänningslagen kan uppehållstillstånd vägras, om det finns grundad anledning att misstänka att en arbetsgivare eller uppdragsgivare har för avsikt att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet vid ansökan om uppehållstillstånd. Föreliggande proposition hänger samman med det lagförslag om ändring av 5 kap. i utlänningslagen ([TEM007:00/2020](#)) som bereds vid arbets- och näringsministeriet, genom vilket man strävar efter att göra tillståndsförfarandet smidigare samtidigt som man förebygger utnyttjande av arbetskraft. Den certifiering av arbetsgivare som bereds inom arbets- och näringsministeriets projekt grundar sig på en särskild förtroendeställning för arbetsgivaren inom uppehållstillståndsprocessen. Certifiering av arbetsgivare förutsätter uppfyllande av vissa kriterier, vilket för sin del kan anses förebygga utnyttjande av arbetskraft. Certifieringen kan också återkallas.

Propositionens konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna har vid beredningen bedömts med tanke på skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen och i synnerhet skyddet för personuppgifter enligt 1 mom. i den paragrafen. Behandlingen av visering för längre vistelse förutsätter behandling av personuppgifter. De uppgifter som behandlas i samband med utfärdande av visering för längre vistelse och utskrivning av viseringsmärket innehåller inte uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller brottsuppgifter, eftersom behövliga registerkontroller redan har gjorts i samband med beviljande av uppehållstillstånd, vilket krävs för utfärdande av visering för längre vistelse. Migrationsverket och beskickningarna ska endast behandla sådana uppgifter som behövs för att de ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter som föreslås i propositionen. Genom ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen har man möjliggjort behandling av personuppgifter för införande av visering för längre vistelse så att behandlingen av personuppgifter uppfyller villkoren i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2019) och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

4.2.1.4 Könskonsekvenser

Majoriteten av dem som sökt och beviljats uppehållstillstånd för studerande eller forskare är män. Av dem som fick tillstånd för studerande år 2021 var 51 procent män och på motsvarande sätt 49 procent kvinnor. Av dem som fick tillstånd för forskare var 61 procent män och 39 procent kvinnor.

Den ovannämnda könsfördelningen påverkas av hur fördelningen enligt kön mellan utbildning och yrken har förverkligats i utreselandet. Hur utbildnings- och arbetslivet i utreselandet har differentierats enligt kön, det vill säga segregats, beror för sin del på hur jämställdheten mellan könen förverkligas i landet i fråga och på praxis hos landets organisationer, kulturen i landet i fråga samt på samhällsnivå till exempel på politiska lösningar.

Av alla högskolestuderande i Finland var 55 procent kvinnor år 2021. Av personalen inom forsknings- och utvecklingsverksamheten var kvinnorna däremot i minoritet, 35,1 procent (Utbildningsväsendets statistiktjänst Vipunen, år 2021). Det förekommer områdesvis segregering.

Efter det att den föreslagna lagen trätt i kraft är det i kommunikationen viktigt att betona att Finland välkomnar både kvinnor och män på samma villkor. Propositionens faktiska konsekvenser för att jämna ut könsfördelningen för studerande och forskare och inom olika yrkesgrupper är dock mycket små.

4.2.1.5 Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser ur statens synvinkel

Användningen av visering för längre vistelse gör det möjligt för en person som beviljats uppehållstillstånd att resa till Finland omedelbart efter att han eller hon fått ett positivt beslut om uppehållstillstånd och inleda sina studier, sin forskning och sitt arbete snabbare än tidigare. Detta kan anses ha positiva verkningar för att öka den utbildnings- och arbetsrelaterade invandringen och på så sätt främjar propositionen finländska högskolors, forskningsinstituts och företags konkurrenskraft och Finlands attraktivitet. Att rekryteringen av utländsk arbetskraft görs smidigare har samhällsekonomiskt positiva konsekvenser.

Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringar (RP 122/2021 rd) genom vilka visering för längre vistelse tas i bruk i Finland. Före lagens ikraftträdande den 1 juni 2022 genomfördes ändringar av informationssystem som orsakade kostnader av engångsnatur. Utvidgandet av användningen av visering för längre vistelse till nya ärendetyper på det sätt som föreslås i denna proposition orsakar staten smärre extra kostnader av engångsnatur. Den utvidgade användningen av visering för längre vistelse medför också fasta kostnader för staten.

Inom inrikesförvaltningsområdet riktar sig de ekonomiska konsekvenserna till Migrationsverket. Kostnaderna kan indelas i kostnader för informationssystem och personalkostnader som orsakas av extra arbete.

Kostnader av engångsnatur

Utvidgningen av användningen av visering för längre vistelse till nya ärendetyper på det sätt som föreslås i detta förslag medför moderata kostnader av engångsnatur på grund av informationstekniska ändringsarbeten i det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden

(UMA-datasystemet). Avsikten är att ändringarna ska genomföras så att funktionerna kan användas i april 2023.

När det gäller den utvidgade användningen av viseringen för längre vistelse uppskattas kostnaderna för informationssystem uppgå till 400 000 euro. Utvecklingen genomförs inom den gällande budgetramen.

Fasta kostnader

Visering för längre vistelse medför fasta kostnader och dessa extra utgifter riktas till den avgiftsbelagda verksamheten inom förvaltningsområdena varvid de i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) ska täckas till fullt belopp med avgifter som tas ut för en visering för längre vistelse. De fasta kostnaderna består av personalkostnader som orsakas av extra arbete.

Vid bedömningen av beloppet av de personalkostnader som orsakas av extra arbete har man utnyttjat Migrationsverkets statistiska uppgifter om antalet ansökningar som lämnats in utomlands om uppehållstillstånd för studerande och forskare samt deras familjemedlemmar. Under 2019 och 2021 ansökte i genomsnitt cirka 6 000 sökande utomlands om uppehållstillstånd för studerande och i genomsnitt cirka 900 sökande om uppehållstillstånd för forskare. Av de ovan nämndas familjemedlemmar ansökte i genomsnitt cirka 1 000 familjemedlemmar årligen utomlands på grund av familjeband om ett första uppehållstillstånd under 2019 och 2021. År 2020 minskade antalet ansökningar betydligt på grund av covid-19-pandemin.

Antalet ansökningar om uppehållstillstånd för studerande och forskare och deras familjemedlemmar uppskattas öka under de kommande åren, vilket också inverkar på antalet sökande av visering för längre vistelse. Det är svårt att på förhand bedöma hur mycket antalet ansökningar kommer att öka. Det är också osäkert hur stor del som utöver uppehållstillstånd också ansöker om visering för längre vistelse för sig själva och sina familjemedlemmar för att påskynda ankomsten till Finland med en dryg vecka. Dessutom bör man beakta att alla familjemedlemmar som beviljats uppehållstillstånd på basis av familjeband inte ansöker om visum för längre vistelse, eftersom familjemedlemmarna nödvändigtvis har samma brådska att komma till Finland. Vid bedömningen av antalet personer som ansöker om visering för längre vistelse kan man inte heller som referensmaterial använda andra EU-länders statistik, eftersom EU-länderna tillämpar mycket olika kriterier för utfärdande av visering för längre vistelse.

Med beaktande av det som anförts ovan är det således svårt att bedöma ökningen av antalet ansökningar om uppehållstillstånd och antalet sökande av visering för längre vistelse. Den utvidgade användningen av visering för längre vistelse bedöms inte i sig påverka antalet ansökningar om uppehållstillstånd för studerande och forskare i någon betydande utsträckning. Samtidigt är dock flera andra åtgärder för utveckling av lagstiftningen och informationssystem aktuella, såsom ändringen av lagstiftningen om behandlingen av ansökningar av uppehållstillstånd vid arbets- och näringsministeriet ([TEM007:00/2020](#)) och effektiviseringen av tillståndsförfarandena samt arbetet för att utveckla informationssystemen vid Migrationsverket. Regeringen har i färdplanen för utbildnings- och arbetsrelaterad invandring som mål uppställt en tredubbling av antalet nya internationella examensstuderande vid högskolorna fram till år 2030 så att ökningar är cirka 1 000 studerande per år. Målet är också att öka utbudet av yrkesutbildning på andra stadiet på främmande språk. De sammantagna verkningarna av de olika åtgärderna kan bedömas öka antalet ansökningar. Om antalet ansökningar om uppehållstillstånd ökar med 50 procent under de nästa tre åren, vilket motsvarar regeringens målbild vad gäller studerande, innebär detta att antalet ansökningar om uppehållstillstånd för studerande ökar med 3 000 och

antalet ansökningar om uppehållstillstånd för forskare med 450. Bedömningen innehåller dock många sådana osäkerhetsfaktorer som konstaterats ovan.

Om ovannämnda bedömning av den procentuella ökningen av antalet ansökningar om uppehållstillstånd visar sig vara korrekt, kan det bedömas att det om tre år söks sammanlagt omkring 10 350 uppehållstillstånd för studerande och forskare och omkring 1 500 uppehållstillstånd på basis av familjeband per år. Om en tredjedel av dem som ansöker om uppehållstillstånd också söker visering för längre vistelse för att påskynda inresan, kommer det grovt beräknat att lämnas ungefär 3 500 viseringsansökningar per år.

För Migrationsverket förutsätter en utvidgad användning av visering för längre vistelse en permanent tilläggsresursering när arbetet för att behandla och fatta beslut om tillståndstypen ökar. Behandlingen av en visering beräknas ta i genomsnitt 20 minuter vid Migrationsverket, om ansökan har lämnats elektroniskt tillsammans med en ansökan om uppehållstillstånd eller minst 30 minuter, om ansökan har lämnats som en separat pappersansökan utan en ansökan om uppehållstillstånd. Användningen av visering för längre vistelse och den beräknade ökningen av antalet ansökningar om uppehållstillstånd medför extra arbete motsvarande uppskattningsvis tre årsverken. Den årliga kostnaden för ett årsverke är cirka 65 000 euro. Att täcka det personalbehov som Migrationsverket behöver medför således årliga merkostnader på cirka 195 000 euro.

I den utsträckning som antalet personer som ansöker om uppehållstillstånd i och flyttar till Finland ökar, påverkar det indirekt verksamheten vid olika myndigheter, inklusive representationer som tar emot ansökningar och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som beviljar anteckningen om hemkommun, och medför på längre sikt ett behov av tilläggsresurser.

Regeringen har också som mål att åtminstone fördubbla arbetskraftsinvandringen från den nuvarande nivån före 2030. Som en del av den åtgärdsplan som siktar till detta mål har man inom arbets- och näringsministeriets projekt ([TEM007:00/2020](#)) berett en ändring av bestämmelserna i 5 kap. i utlänningslagen, inklusive villkoren för beviljande av uppehållstillstånd, i syfte att göra tillståndsförfarandet smidigare och snabbare. Inom projektet har man också berett bestämmelser om införande av certifiering av arbetsgivare, och i fortsättningen ska man kunna ansöka om uppehållstillstånd som arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare genom ett lättare förfarande. Dessa ändringar bedöms öka antalet ansökningar om såväl uppehållstillstånd som visering för längre vistelse.

Enligt Migrationsverkets uppskattningar ansöker under 40 personer årligen om uppehållstillstånd för personer i ledande ställning i företag, och antalet förväntas inte öka i någon större utsträckning i och med att viseringen för längre vistelse införs. Således bedöms behandlingen av visering för längre vistelse för personer i ledande ställning i företag inte medföra något behov av tilläggsresurser.

De kostnader som Migrationsverkets behov av tilläggsresurser medför kan införas i priset för visering för längre vistelse. Volymen av ansökningarna om visering för längre vistelse och prissättningen av en visering för längre vistelse bedöms årligen i samband med beredningen av inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer. Utgångspunkten är att kostnaderna för behandlingen av en visering för längre vistelse ska täckas med behandlingsavgifter. Enligt 6 § 1 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) ska storleken på den avgift som staten tar ut för en offentligrättslig prestation motsvara beloppet av statens totala kostnader för prestationen (självkostnadsvärde). För en elektronisk ansökan tas det av specialsakkunniga, tillväxtföretagare och deras familjemedlemmar ut 95 euro och för en pappersansökan 120 euro. Det kan uppskattas att motsvarande prissättning också tillämpas på

de grupper av personer, till vilka användningen av visering för längre vistelse utvidgas genom denna proposition.

4.2.1.6 Konsekvenser för företag och sysselsättningen

Påskyndandet av tillståndprocesserna ökar utbudet och efterfrågan på utländsk arbetskraft. Utbudet av arbetskraft ökar när utländska arbetstagare snabbare får resa in i landet. Smidiga tillståndprocesser kan också öka viljan att söka sig till Finland för att arbeta. På motsvarande sätt ökar påskyndandet av tillståndprocesserna sannolikt företagets vilja att rekrytera utländsk arbetskraft, eftersom detta kan minska rekryteringskostnaderna, förkorta väntetiderna och minska antalet misslyckade rekryteringar. Ökningen av kunnig arbetskraft har också indirekta effekter som syns i företagets tillväxt, innovationsförmåga och produktivitet.

Reformens direkta sysselsättningseffekter är små. Sysselsättningseffekten uppstår av att utbudet av arbetskraft ökar, eftersom anställningsförhållanden efter reformen kan inledas ungefär en vecka tidigare i och med att inresan blivit snabbare. Om man tänker sig att reformen påskyndar inresan i genomsnitt med en vecka, kan en sysselsättningseffekt av engångsnatur i årsverken beräknas genom att bedöma det årliga antalet personer som kommer till landet och multiplicera det med en vecka ($= 1/52$). Till exempel vad gäller de uppskattningsvis 40 personer i ledande ställning i företag som årligen kommer till landet skulle den direkta sysselsättningseffekten av engångsnatur vara cirka 0,8 ($40 \cdot 1/52$) årsverken.

Sysselsättningseffekten kumuleras inte i samma skala för de kommande åren, eftersom en betydande del av dem som flyttar på grund av arbete inte stannar i landet permanent och ett snabbare inledande av anställningsförhållandet också kan innebära att man tidigare lämnar arbetsmarknaden i Finland. Å andra sidan stannar en del av dem som under de kommande åren flyttar på grund av arbete också permanent i landet. Att dessa personer sysselsätts en vecka tidigare ökar också sysselsättningen under de kommande åren med minst några årsverken per år.

Reformens indirekta effekter är dock eventuellt större än de direkta sysselsättningseffekterna. Förutsättningarna för en snabb inresa kan förbättra Finlandsbilden ur de potentiella migranternas perspektiv och kan öka företagets vilja att rekrytera arbetskraft från utlandet.

Ökningen av utländsk arbetskraft kan på kort sikt ha sektorspecifika negativa konsekvenser för efterfrågan på finländsk arbetskraft. Dessa effekter kan synas i form av lägre sysselsättning och/eller sjunkande löner (till exempel Kuosmanen & Meriläinen, 2020). Invandringen av kunnig arbetskraft kan dock också höja lönerna för finländska arbetstagare. I Schweiz konstaterades det att den ökade invandringen av högutbildad arbetskraft höjer lönerna för högutbildade schweizare (Beerli m.fl., 2021). Orsaken till att lönerna steg var att företagen växte snabbare till följd av invandringen av kunnig arbetskraft, att produktiviteten och innovativiteten förbättrades samt att schweiziska arbetstagare övergick till ledande uppgifter.

På lång sikt har den utbildnings- och arbetsrelaterade invandringen dock sannolikt små och heterogena konsekvenser för sysselsättningen och lönerna för medborgarna i destinationslandet. Det är av central betydelse om de som reser in i landet till sitt kunnande är substitut eller komplement för inhemska arbetstagare. Invandringen inverkar negativt på sysselsättningen och lönerna för de personer som konkurrerar direkt med migranterna, men positivt på sysselsättningen och lönerna inom andra sektorer, eftersom de arbetstagare som kommer till landet ökar efterfrågan på finländska produkter och tjänster. Arbetskraftsinvandringens negativa effekter på sysselsättningen och lönerna är dock sannolikt mycket små redan av den orsaken att invandrare och arbetstagare i destinationslandet ofta inte är fullständiga substitut. Om det finns tillgång till

tillräckligt med inhemsk arbetskraft är företagets incitament att gå med i en dyr och tidskrävande rekryteringsprocess från utlandet små.

Det är svårt att exakt bedöma konsekvenserna för företagen. Fördelarna kan dock bedömas ur den synvinkeln att om ett företag under väntetiden för en uppehållstillståndsprocess blir tvunget att utföra arbetet för den person som rekryteras från utlandet som övertidsarbete med andra arbetstagare som redan befinner sig i Finland, kan till exempel ett fyra veckors dröjsmål av inresan uppskattas kosta företaget 50 procent av månadslönen för den som rekryteras. Att processen försnabbas med en vecka innebär således en besparing för företaget på cirka 400 euro för en arbetstagare med medianlön inom den privata sektorn.

En annan effekt som riktar sig till företagen är att tillgången på arbetskraft förbättras. Enligt arbets- och näringsministeriets uppskattning skapades 65 000 jobb inte 2019 på grund av att det inte fanns tillgång på kunnig arbetskraft till dem. Till följd av lagändringen ökar utbudet av arbete något och effekten riktar sig i synnerhet till de företag för vars verksamhet den snabba tillgången på utländsk kunnig arbetskraft har en stor betydelse.

Visering för längre vistelse skulle minska på antalet misslyckade rekryteringar till följd av att uppehållstillståndsprocessen blir utdragen. Om uppehållstillståndsprocessen drar ut på tiden kan det leda till att den studerande väljer en annan studieplats eller arbetstagaren en annan arbetsgivare. Internationell rekrytering förutsätter ofta till exempel användning av rekryteringskonsulter, marknadsföring och intervjuer utomlands.

Lagreformen kan påverka företagens produktivitet i någon mån. En undersökning om mångfaldens konsekvenser har gett bevis på att en ökning av antalet högutbildade utländska arbetstagare i ett företag har samband med en högre produktivitet (till exempel Mitaritonna m.fl., 2016). I synnerhet invandring av högutbildad arbetskraft har också konstaterats öka innovationerna mätt med antalet patent samt påskynda strukturomvandlingen på arbetsmarknaden (uppkomsten och förstörandet av nya arbetsplatser) (Burchardi m.fl., 2020).

Det är dock rätt osannolikt att denna proposition har betydande indirekta produktivitetseffekter för företag och därigenom vidare indirekta konsekvenser för sysselsättningen och skatteinkomsterna, eftersom propositionen väntas påskynda inresan för en relativt begränsad persongrupp med drygt en vecka under den förutsättningen att de som beviljats uppehållstillstånd utnyttjar visering för längre vistelse och reser till Finland tidigare.

4.2.1.7 Konsekvenser för myndigheterna

Den utvidgade användningen av visering för längre vistelse påverkar Migrationsverkets och de finska beskickningarnas verksamhet.

Migrationsverket

Migrationsverket ska vara behörig myndighet vid beslut om utfärdande av visering för längre vistelse. Användningen av visering för längre vistelse medför extra arbete vid verket. Migrationsverket ska också vara behörigt att återkalla en visering för längre vistelse. Med beaktande av den giltighetstid för visering för längre vistelse som föreslås i denna proposition kan det bedömas att uppgifterna i anslutning till återkallande kommer att vara rätt få till antalet.

Propositionen förutsätter ändringar i Migrationsverkets UMA-datasystem. Dessutom ska Migrationsverket sörja för en uppdaterad information, utbildning och ändringar i statistikföringen.

Utrikesförvaltningen

Propositionens konsekvenser för utrikesförvaltningen är i stor utsträckning beroende av om uppgifter som gäller visering för längre vistelse läggs ut på det sätt som utlänningslagen ger möjlighet till.

Utläggningen av uppgifter i anslutning till visering för längre vistelse innebär att de finska beskickningarnas uppgifter närmast begränsas till att efter ett positivt beslut av Migrationsverket skriva ut viseringsmärket för visering för längre vistelse från det nationella informationssystemet för viseringar, vilket utförs vid beskickningen, samt till att påföra viseringen på resehandlingen. I uppgiften ingår inte prövning av om ett viseringsmärke kan påföras resehandlingen. Dessutom ska beskickningen ge resehandlingen och den därtill fogade viseringen för längre vistelse till den externa tjänsteleverantören för överföring till sökanden. Styrning av och övervakning av den externa tjänsteleverantören hör till utrikesministeriets och beskickningarnas uppgifter.

Om uppgifter i anslutning till visering för längre vistelse inte läggs ut till en extern tjänsteleverantör ska sökanden lämna in ansökan personligen till en beskickning, där en tjänsteman vid beskickningen kontrollerar sökandens identitet samt kontrollerar ansökan och registrerar den i UMA-datasystemet.

4.2.1.8 Utbildning och information

Utvidgningen av visering för längre vistelse förutsätter utbildning av Migrationsverkets personal, utrikesförvaltningens personal, Gränsbevakningsväsendet personal samt personalen hos den externa tjänsteleverantören. Dessutom förutsätter visering för längre vistelse allmän information samt information särskilt i de länder, från vilka studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare och personer i ledande ställning i företag huvudsakligen kommer. Det bör beaktas att tillämpningen av en ny helhet av bestämmelser också förutsätter ett kontinuerligt upprätthållande av kunskanden. I synnerhet i början ökar informations- och rådgivningsuppgifterna arbetsmängden för såväl Migrationsverkets som utrikesförvaltningens personal. Det extra arbete som detta medför Migrationsverket och utrikesförvaltningen bedöms dock bli litet.

4.2.1.9 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering

I lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan *informationshanteringslagen*) föreskrivs bland annat om ordnande och beskrivning av informationshantering, interoperabiliteten mellan informationslager, genomförande av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser som möjliggör visning av informationsmaterial samt tillgodoseendet av informationssäkerheten. Genom informationshanteringslagen säkerställs en enhetlig hantering samt informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial så att offentlighetsprincipen förverkligas.

Den som ansöker om visering för längre vistelse kan efter ansökan i systemet Enter Finland (EF) komplettera sin ansökan hos en beskickning eller den externa tjänsteleverantören och till ansökningsdokumenten fogas sökandens ansiktsbild. Beskickningarna registrerar uppgifterna direkt i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Externa tjänsteleverantörer har däremot inte tillgång till ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. För att möjliggöra en tillförlitlig och effektiv komplettering av uppgifterna finns det mellan ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden och den OLEDES-plattform som används av externa tjänsteleverantörer

en säker anslutning via vilken externa tjänsteleverantörer kan skicka uppgifter till ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden utan att de själva har tillgång till systemet. När ett positivt beslut om visering för längre vistelse har fattats lämnar Migrationsverket ut sökandens basuppgifter för visering för längre vistelse till det nationella informationssystemet för viseringar för utskrift av viseringsmärket. De personuppgifter som lämnas ut begränsas till de uppgifter som skrivs ut på viseringsmärket och som anges i bilagan till kommissionens genomförandebeslut C (2020) 34 final av den 14 januari 2020. För utlämnande av uppgifter från ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden till det nationella informationssystemet för viseringar finns det en säker anslutning mellan systemen. Beskickningen överlämnar i sin tur till Migrationsverket det nummer på viseringsmärket som den skrivit ut.

De säkra anslutningarna gör det möjligt för information med standardinnehåll att genom att utnyttja ett tekniskt gränssnitt röra sig på det sätt som anges informationshanteringslagen. Rätten att behandla uppgifter, inklusive rätten att få uppgifter, grundar sig på 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen.

I propositionen föreslås inga ändringar i de gällande bestämmelserna om offentlighet och sekretess i fråga om handlingar.

4.2.2 Visum för längre vistelse för den som förlorat sitt uppehållstillståndskort

4.2.2.1 Konsekvenser för individens ställning

Innehavare av uppehållstillstånd som vistas utomlands och som har förlorat sitt uppehållstillståndskort har i regel varit tvungna att på nytt ansöka om första uppehållstillstånd på andra särskilda skäl enligt 45 § 1 mom. 3 punkten i utlänningslagen. Endast av exceptionella särskilda skäl har för den som förlorat sitt uppehållstillståndskort utfärdats ett visum för kortare vistelse. Det nuvarande förfarandet kan inte anses vara ändamålsenligt ur individens synvinkel. De föreslagna bestämmelserna bedöms ha positiva verkningar för individens grundläggande fri- och rättigheter. Om innehavaren av ett uppehållstillstånd förlorar sitt uppehållstillståndskort medan han eller hon befinner sig utomlands, kan personen med visering för längre vistelse snabbare resa tillbaka till Finland för att ansöka om ett nytt uppehållstillståndskort genom det förfarande som föreskrivs i 60 g § i utlänningslagen och fortsätta till exempel sitt familjeliv och sitt arbete i Finland.

I inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets prestationer har uppehållstillstånd av andra skäl prissatts till 520 euro. Utöver avgiften för uppehållstillståndet ska den som förlorat sitt uppehållstillståndskort betala 120 euro för dubbletten till det förlorade uppehållstillståndskortet. Således ska innehavaren av uppehållstillstånd i regel betala 640 euro när han eller hon förlorat sitt uppehållstillståndskort medan han eller hon vistas utomlands. Om innehavaren av uppehållstillstånd på basis av artikel 25 i viseringskodexen av en finsk beskickning beviljas en regionalt begränsad visering för kortare vistelse är kostnaden 80 euro.

Bestämmelser om behandlingsavgiften för visering för längre vistelse finns i fråga om specialsakkunniga, tillväxtföretagare och deras familjemedlemmar i inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer. För en elektronisk ansökan tas det ut 95 euro och för en pappersansökan 120 euro. Även om avgiften för visering för längre vistelse inte ännu har fastställts i fråga om personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort, kan det antas, att en visering för längre vistelse skulle minska inresekostnaderna för en person som förlorat sitt uppehållstillståndskort särskilt i sådana situationer då han eller hon ansöker om ett nytt uppehållstillstånd medan personen befinner sig utomlands. Regleringen kan anses ha positiva ekonomiska konsekvenser för individen.

4.2.2.2 Könskonsekvenser och konsekvenser för jämställdheten

Genom de föreslagna bestämmelserna försätts personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort som befinner sig i Finland respektive utomlands i en mer jämlik ställning än för närvarande. I de situationer där en innehavare av uppehållstillstånd förlorar sitt kort medan han eller hon befinner sig utomlands, behöver han eller hon inte längre ansöka om ett nytt uppehållstillstånd för att kunna resa tillbaka till Finland, utan personen kan komma till Finland med ett visum för längre vistelse för att ansöka om ett nytt uppehållstillståndskort hos Migrationsverket i enlighet med 60 g § i utlänningslagen. Den föreslagna regleringen om visering för längre vistelse för personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort försätter också alla innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som förlorat sitt uppehållstillståndskort i en mer jämställd situation, när förfarandet är detsamma för alla och det inte längre ens i enskilda fall beviljas visering för kortare vistelse till innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort.

Det är också skäl att bedöma konsekvenserna för jämställdheten ur den synvinkeln att man genom den föreslagna regleringen försätter de innehavare av ett uppehållstillstånd som beviljats av Finland i samma ställning med de innehavare av uppehållstillstånd som har ett uppehållstillstånd som beviljats av ett annat EU-land. I regel utfärdar EU-ländernas utrikesförvaltningar i dessa fall en visering för längre vistelse till innehavaren av uppehållstillstånd. Propositionen kan anses ha verkningar som främjar jämlikheten.

På basis av de svar som inkommit från beskickningarna är största delen av de innehavare av uppehållstillstånd vars uppehållstillståndskort har förkommit, stulits eller förstörts män. De faktorer som inverkar på ovan nämnda könsfördelning kan vara av många slag. Det att ett uppehållstillstånd försvinner, stjäls eller förstörs beror på en oförutsedd händelse. Av denna anledning är propositionens faktiska konsekvenser för utjämning av könsfördelningen inom den grupp av personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort mycket små.

4.2.2.3 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna

Genom den föreslagna regleringen harmoniseras myndighetsförfarandet och koncentreras beslutsfattandet till en myndighet, det vill säga Migrationsverket, i de situationer när uppehållstillståndskortet för en innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands har förkommit, stulits, gått ut eller av någon annan motsvarande orsak inte innehas eller kan användas av sökanden. De föreslagna bestämmelserna om utfärdande av visering för längre vistelse till personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort förtydligar myndighetsförfarandet vid såväl Migrationsverket som utrikesförvaltningen. I fortsättningen är Migrationsverket den ansvariga instansen i alla de situationer där innehavaren av uppehållstillstånd förlorat sitt uppehållstillståndskort utomlands. Som de finländska beskickningarnas uppgifter avgränsas mottagande av ansökan om visering för längre vistelse och utskrivning av visering för längre vistelse vid beskickningen efter det att Migrationsverket fattat ett positivt beslut om beviljande av en visering för längre vistelse.

Även om Migrationsverket även hittills behandlat uppehållstillståndsansökningar från innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort, kan den tid som krävs för skötseln av Migrationsverkets uppgifter i och med införandet av det nya förfarandet och centraliseringen av ansökningarna antas öka i viss mån.

På motsvarande sätt minskar utrikesministeriets och de finländska beskickningarnas arbetsbelastning, när samtliga ansökningar om visering för längre vistelse från innehavare av uppehålls-

tillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort i fortsättningen behandlas vid Migrationsverket. Å andra sidan tar de finländska beskickningarna i dessa situationer emot ansökningarna om visering för längre vistelse och de utredningar som bifogats dessa, vilket dock i viss utsträckning binder beskickningarnas kundbetjäningsresurser. Mottagandet av ansökningar förutsätter ett besök vid beskickningen eller den externa tjänsteleverantörens lokaler.

Utvidgandet av viseringen för längre vistelse till innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som förlorat sitt uppehållstillståndskort förutsätter inga större ändringar i det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden eller informationssystemet för viseringar, med undantag av eventuella tekniska ändringar på grund av statistikföring, som till sina kostnader är ringa.

Utvidgandet av viseringen för längre vistelse till de innehavare av uppehållstillstånd som under sin vistelse utomlands förlorat sitt uppehållstillståndskort har endast smärre ekonomiska konsekvenser.

4.2.2.4 Utbildning och information

Utvidgandet av viseringen för längre vistelse till de innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort förutsätter utbildning av Migrationsverkets och utrikesförvaltningens personal och allmän information. I synnerhet i början ökar utbildningen samt informations- och rådgivningsuppgifterna arbetsmängden för såväl Migrationsverkets som utrikesförvaltningens personal. Det extra arbete som detta medför Migrationsverket och utrikesförvaltningen bedöms dock bli litet.

4.2.2.5 Samhälleliga konsekvenser

Förslaget om utvidgande av viseringen för längre vistelse till de innehavare av uppehållstillstånd som under sin vistelse utomlands förlorat sitt uppehållstillståndskort inverkar inte på de allmänna villkoren för inresa, utan endast på det att innehavaren av uppehållstillstånd i denna situation snabbare och lättare än tidigare kan resa till Finland för att ansöka om ett nytt uppehållstillståndskort och fortsätta sitt liv i Finland. Detta bedöms bli förverkligat genom det införande av visering för längre vistelse som föreslås i föreliggande proposition.

Propositionen ska också bedömas ur synvinkeln om införandet av visering för längre vistelse, som är ett enklare och förmånligare förfarande än det nu gällande huvudsakliga förfarandet med ansökan om uppehållstillstånd, kan leda till eventuellt missbruk. Allmänt kan det bedömas att man inte kan utesluta eventuella missbrukssituationer genom regleringen om en utvidgad visering för längre vistelse. Bestämmelsen om att den berörda personen ska lägga fram utredning om att han eller hon har förlorat sitt uppehållstillståndskort kan dock bedömas förebygga eventuellt missbruk.

4.2.3 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat

4.2.3.1 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna

Ändringen av 69 § 3 mom. i utlänningslagen har en begränsad inverkan på behörighetsfördelningen mellan myndigheter. Till utrikesministeriets behörighet hör främmande makters representation i Finland, varför den föreslagna ändringen att koncentrera uppehållstillståndsprocessen för 18–19-åriga avkomlingar till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat eller deras makar till utrikesministeriet är en naturlig fördelning av behörigheten mellan myndigheter. Överföringen av tillståndsförvaltningen till utrikesministeriet minskar behovet av att

använda Migrationsverkets tjänster. Ändringen ökar uppgifterna inom utrikesministeriets förvaltningsområde, men inverkan är liten. Det kan uppskattas att den föreslagna ändringen på årsnivå innebär att ungefär tjugo 18–19-åriga unga övergår till utrikesministeriets tillståndsförvaltning.

Antalet personer som omfattas av diplomatiska privilegier och immuniteter ökar med några enskilda personer i överensstämmelse med internationell praxis. De ekonomiska konsekvenserna till exempel genom skattefria anskaffningar och återbärningar av mervädersskatt är dock små.

Antalet personer som har rätt till avgiftsfritt uppehållstillstånd ökar något, men konsekvenserna för de offentliga finanserna är marginella.

4.2.3.2 Konsekvenser för individens ställning

Ändringen av 69 § 3 mom. i utlänningslagen påverkar ställningen för barn till personalen vid främmande makters beskickningar positivt. Deras fortsatta vistelse i Finland blir smidigare. Ändringen har också positiva konsekvenser för ställningen för familjemedlemmar till den utsända personalen vid Finlands utlandsrepresentationer utomlands. Tryggande av vistelsen och en fortsatt diplomatisk immunitet är motiverat särskilt i de länder som tillämpar reciprocitetsprincipen och vars rättssystem opartiskhet det inte finns garantier om.

4.2.3.3 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen och likabehandlingen

Ändringen av 69 § 3 mom. i utlänningslagen påverkar inte jämställdheten mellan könen. Ändringen påverkar inte definitionen på familjemedlemmar i utlänningslagen. Vistelsen i Finland för främmande makters utsända personal och deras familjemedlemmar är tillfällig. Deras vistelse är inte jämförbar med andra invandrargrupperns vistelse i Finland och ändringen påverkar inte likabehandlingen till denna del.

Finland kan beroende på stationeringsort bevilja diplomat- eller tjänstepass till 18- och 19-åriga unga som flyttar med en utsänd tjänsteman som anställs av en finländsk utlandsbeskickning. Genom förfarandet tryggas möjligheten för unga som uppnått myndighetsåldern men som fortfarande bor kvar med familjen och vanligtvis genomgår utbildning på mellanstadiet till en smidig registrering av vistelsen i destinationslandet. På grund av reciprocitetsprincipen är det motiverat att på motsvarande sätt bevilja uppehållstillstånd till sådana avkomlingar i åldern 18–19 år till personalen vid en utländsk diplomatisk eller konsulär beskickning som bor i eller anländer till Finland med familjen och som således i praktiken ofta genomgår utbildning på mellanstadiet. Överföringen av befogenheten gällande uppehållsrätt i fråga om en sådan avkomling i åldern 18–19 år från Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata till utrikesministeriet är således motiverad med tanke på likabehandlingen.

4.2.3.4 Samhälleliga konsekvenser

Förslaget har positiv inverkan på Finlandsbilden. Med ändringen tryggas dessutom skolgången för barn till utsända tjänstemän vid Finlands utrikesrepresentationer samt deras särställning i de länder som iakttar reciprocitetsprincipen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringarna (RP 122/2021 rd) genom vilka visering för längre vistelse togs i bruk i syfte att påskynda inresan för specialsakkunniga och tillväxtföretagare som beviljats uppehållstillstånd. I samband med lagberedningen granskades även andra alternativ för att påskynda inresan och konstaterades, att utfärdande av visering för kortare vistelse enligt viseringskodexen inte kommer i fråga på grund av villkoret för återinresa. Som ett andra alternativ bedömdes en modell där det enda villkoret för utfärdande av visering för längre vistelse är att en person har ansökt om uppehållstillstånd för specialsakkunnig eller tillväxtföretagare. Modellen ansågs dock vara problematisk bland annat av den orsaken att man när man överväger ett beslut om utfärdande av visering också på förhand ska bedöma om sökanden uppfyller villkoren för beviljande av uppehållstillstånd.

I samband med utarbetandet av föreliggande proposition har man i fråga om påskyndandet av inresan för flera grupper av personer ansett det motiverat att framskrida med utgångspunkt i den regleringsmodell som valdes i det första skedet. Således föreslås det att viseringen för längre vistelse ska utsträckas till sådana studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare och personer i ledande ställning i företag som beviljats uppehållstillstånd samt personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort.

I fråga om personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort har man som alternativ till visering för längre vistelse granskat en modell där innehavaren av uppehållstillstånd kan beviljas ett nytt uppehållstillståndskort som han eller hon ansöker om utomlands. En sådan reglering tillämpas till exempel i Sverige. I Sverige kan man dock också utfärda ett visum för längre vistelse, om personen skyndsamt behöver resa tillbaka till Sverige. Enligt gällande utlänningslag är det inte möjligt att bevilja ett nytt uppehållstillståndskort utomlands. Om det blir möjligt att också bevilja ett nytt uppehållstillståndskort utomlands, är dess behandlingstid kortare än behandlingen av en ny ansökan om uppehållstillstånd. Även i det fallet måste innehavaren av uppehållstillstånd dock vänta på uppehållstillståndskortet utomlands. Den tid som åtgår till att sända uppehållstillståndskortet är uppskattningsvis en till två veckor. Om den som förlorat sitt uppehållstillståndskort dock har ett behov av att resa till Finland tidigare än det, är den alternativa modellen med beviljande av uppehållstillståndskort utomlands inte tillräcklig, utan förutsätter en möjlighet att också ansöka om visering för längre vistelse. I det fallet borde man särskilt fastställa i vilka situationer visering för längre vistelse utfärdas för en innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort och som ansökt om ett nytt uppehållstillståndskort. Vid beredningen har man ansett det vara viktigt att förfarandet är jämlikt för alla innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som förlorat sitt uppehållstillståndskort. Av denna anledning ansågs den alternativa modellen inte vara motiverad.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Vid bedömningen av införandet av visering för längre vistelse utreddes de lagstiftningslösningar och den praxis som antagits i andra EU-länder (RP 122/2021 rd). Visering för längre vistelse konstaterades ha flera olika användningsändamål. De förfaranden och lagstiftningsmässiga tekniker som hänför sig till visering för längre vistelse varierar från land till land.

I flera EU-länder utfärdas huvudsakligen visering för längre vistelse för personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort utomlands. Av jämförelseländerna beviljar dock Migrationsverket i Sverige i första hand ett nytt uppehållstillståndskort i stället för det kort som förkommit och först i andra hand utfärdas för innehavaren av uppehållstillstånd en visering för längre vistelse,

om den sökande har visat upp en redogörelse för att han eller hon omedelbart behöver resa till Sverige.

EU-ländernas nationella system avviker just inte från varandra i fråga om vilka villkor som föreskrivits för utfärdande av visering för längre vistelse. Av dem som förlorat sitt uppehållstillståndskort begärs regelbundet en utredning om kortets försvinnande, som till exempel kan vara en brottsanmälan till de lokala myndigheterna eller åtminstone en egen skriftlig utredning över det skedda. Ett villkor för utfärdande av visering för längre vistelse är ett giltigt uppehållstillstånd. Upphållstillståndets giltighet kontrolleras innan viseringen för längre vistelse utfärdas. Den som utfärdar visering för längre vistelse är i regel beskickningen i det berörda EU-landet, men i vissa EU-länder kan beslutsfattandet i enskilda fall också underkastas den behöriga nationella myndighet som ansvarar för migration.

Utrikesförvaltningarna i Finlands närmaste jämförelseländer Sverige, Norge och Danmark beviljar uppehållstillstånd till unga som bor i samma hushåll med anställda vid främmande makters representationer tills de fyller 21 år, och till unga i diplomatfamiljer som fortsätter sina studier i stationeringslandet tills de fyller 23 år. Praxis i de övriga nordiska länderna motsvarar allmänt också övriga EU-länders praxis.

6 Remissvar

I utlåtandena understöddes på allmän nivå utvidgandet av viseringen för längre vistelse till de föreslagna målgrupperna och ansågs att alla åtgärder som påskyndar inresan är välkomna. Många remissinstanser fäste dock uppmärksamhet vid den tid som inreseförfarandet i sin helhet tar samt vid utmaningarna i samband med identifieringen. Även om propositionen i huvudsak ansågs vara behövlig, ifrågasattes dess konsekvenser till vissa delar samtidigt som man tog upp att det behövs omfattande åtgärder för att svara på bristen på experter. I flera utlåtanden fäste man även uppmärksamhet vid de kostnader som behandlingen av visering för längre vistelse orsakar de sökande och ansågs att de kan komma att utgöra en utmaning. I remissvaren tog man även upp minderåriga studerande, och i fråga om detta preciserades konsekvensbedömningen.

I remissutlåtandena fästes vikt vid Finlands sätt att genomföra visering för längre vistelse och ansågs att det inte ger all den nytta som kunde uppnås med hjälp av nationell visering. Sättet för genomförande har dock inte ändrats till följd av remissvaren, utan det ansågs att det är motiverat att framskrida på basis av samma regleringsmodell som i fråga om specialsakkunniga och tillväxtföretagare i det första skedet, vilket innebär att visering för längre vistelse beviljas för snabbare inresa för dem som beviljats uppehållstillstånd. Genomförandesättet kommer för nytt övervägande i samband med en eventuell totalreform av utlänningslagen, varvid man även hunnit samla erfarenhet av hur den nuvarande modellen fungerar.

I remissvaren togs även upp avgränsningen av propositionen till endast vissa målgrupper. Man fäste till exempel uppmärksamhet vid det stora antalet experter bland utlandsfinländarna och föreslog att sådana familjemedlemmar till finska medborgare som beviljats uppehållstillstånd skulle beviljas visering för längre vistelse på ansökan på basis av ställningen som familjemedlem. Efter remissrundan har man beslutat hålla kvar den innehållsmässiga avgränsningen av propositionen med beaktande av skrivningen i samband med budgetbehandlingen hösten 2021. Man kommer eventuellt att ta upp en utvidgad tillämpning av visering för längre vistelse på nytt i samband med kommande lagstiftningsprojekt eller en totalreform av utlänningslagen.

Utfärdande av visering för längre vistelse för den som förlorat sitt uppehållstillståndskort understöddes i utlåtandena. Man fäste dock uppmärksamhet vid eventuella missbruk. Man tog

även upp frågor som gäller tillämpningen av lagen, vilket beaktats i samband med den fortsatta beredningen så att motiveringen till lagen kompletterats till stöd för tillämpningen av den.

Inställningen till propositionen var positiv till den del som den gäller en ändring av myndigheternas befogenheter så att utrikesministeriet i fortsättningen ska bevilja tillfälligt uppehållstillstånd för sådana avkomlingar i åldern 18–19 år till en medlem av personalen som utsänts till Finland för att tjänstgöra vid främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningar som flyttar med familjen. I remissvaren ansågs att det fanns ett behov av en mer omfattande motivering av jämlikheten med beaktande av 6 § i grundlagen. Detta har beaktats vid den fortsatta beredningen.

På basis av remissvaren gjordes det också smärre tekniska rättelser.

7 Specialmotivering

17 c §. Utfärdande av visering för längre vistelse. Enligt paragrafens rubrik fastställs i paragrafen förutsättningarna för beviljande av visering för längre vistelse för påskyndad inresa för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar. Eftersom användningen av viseringen för längre vistelse även utvidgas till andra persongrupper än de som nämns i paragrafens rubrik, ändras paragrafens rubrik på motsvarande sätt genom att orden "för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar" stryks.

I 1 mom. 4 punkten i paragrafen föreskrivs om beviljande av visering för längre vistelse till specialister som avses i 5 § 6 punkten i ICT-lagen. Punkten ändras så att i den också föreskrivs om beviljande av visering för längre vistelse till en sådan chef som avses i 5 § 5 punkten i ICT-lagen. Dessutom görs i 4 punkten en ändring av teknisk natur genom att ordet "eller" som hänger samman med punktuppställningen stryks.

I paragrafens 1 mom. görs en ändring av teknisk natur så, att 5 punkten, där det föreskrivs om utfärdande av visering för längre vistelse för familjemedlemmar, flyttas och blir en ny 8 punkt. Samtidigt ändras punktens sakinnehåll, så att den i stället för till 1–4 punkten hänvisar till familjemedlemmar till personer som avses i 1–7 punkten. Enligt 1 mom. 8 punkten kan visering för längre vistelse utfärdas för sådana familjemedlemmar till personer som avses i 1–7 punkten, om de har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Till paragrafens 1 mom. fogas en ny 5 punkt, enligt vilken visering för längre vistelse kan utfärdas för en person som beviljats ett sådant uppehållstillstånd för forskare som avses i 6 eller 6 a § i forskar- och studerandelagen eller ett sådant uppehållstillstånd för studier som avses i 7 eller 7 a § i den lagen.

Till paragrafens 1 mom. fogas en ny 6 punkt, enligt vilken visering för längre vistelse på ansökan kan utfärdas för en person som beviljats ett i 5 kap. i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare. Vid arbets- och näringsministeriet har man berett en proposition ([TEM007:00/2020](#)), enligt vilken till utlänningslagen ska fogas nya bestämmelser om certifiering av arbetsgivare. Med certifiering avses arbetsgivarens förtroendeställning inom uppehållstillståndsprocessen, när den söker arbetstagare i sin tjänst. Certifieringen möjliggör ett lättare uppehållstillståndsförfarande och påskyndar ansökningsförfarandet.

Till 1 mom. fogas en ny 7 punkt, enligt vilken en visering för längre vistelse kan utfärdas för en tredjelandsmedborgare som beviljats ett uppehållstillstånd för ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen.

Till paragrafen fogas ett 2 mom., där det föreskrivs om utfärdande av visering för längre vistelse i de situationer, när uppehållstillståndskortet för en innehavare av uppehållstillstånd som vistas utomlands har förkommit, stulits, gått ut eller av någon annan motsvarande orsak inte innehas eller kan användas av sökanden. Det kan också förekomma situationer där personen till exempel rest utomlands och glömt sitt uppehållstillståndskort i Finland. Det nya 2 mom. ska gälla alla situationer där uppehållstillståndskortet förkommit, oberoende av grunden för beviljande av uppehållstillstånd. För innehavaren av uppehållstillstånd utfärdas i dessa situationer visering för längre vistelse för inresan, så att personen kan ansöka om ett nytt uppehållstillstånd i Finland. Innehavare av uppehållstillstånd som förlorat sitt uppehållstillståndskort beviljas inte längre av humanitära skäl regionalt begränsade viseringar för kortare vistelse för återresan till Finland. Ett villkor för utfärdande av visering för längre vistelse är ett giltigt uppehållstillstånd. Det är emellertid möjligt att uppehållstillståndets giltighetstid löper ut innan personen återkommer till Finland med visum och måste ansöka om ett nytt första uppehållstillstånd i Finland.

Den sökande ska alltid lägga fram utredning om att han eller hon har förlorat sitt uppehållstillståndskort eller om att det är oanvändbart. Utredningen om att uppehållstillståndskortet förlorats kan vara en anmälan om att kortet försvunnit eller en brottsanmälan till myndigheterna i det berörda landet, om en sådan finns att tillgå, eller åtminstone personens skriftliga utredning över det skedda. Uppehållstillståndskortets oanvändbarhet kan utöver av att det är föråldrat till exempel bero på att det fördärvats. Det kan till exempel vara fråga om att kortet fördärvats, när en avläsningsapparat haft sönder kortets chip. Utredningen behövs för att man ska kunna bedöma villkoren för utfärdande av visering för längre vistelse och för att myndigheterna ska kunna få information om orsakerna till att uppehållstillståndskortet förkommit och de fenomen som ansluter till det på en allmän nivå och förebygga eventuella missbruk.

Om det i samband med ansökan om visering för längre vistelse framkommer att man bör överväga att återkalla ett tidigare beviljat uppehållstillstånd, kunde Migrationsverket behandla frågan om återkallande och frågan om visering för längre vistelse på en gång med stöd av 7 § 3 mom. i utlänningslagen. Om man i det sammanhanget beslutar sig för att återkalla uppehållstillståndet, finns det inte heller någon motivering till att utfärda visering för längre vistelse.

56 §. *Beviljande av permanent uppehållstillstånd.* Ändringen av paragrafens 5 mom. är teknisk och gäller en strykning av lagnumret 719/2018 på grund av den ändring som görs i 17 c § 1 mom. 5 punkten.

69 §. *Utrikesförvaltningen som uppehållstillståndsmyndighet.* Ändringen av 3 mom. i paragrafen gäller överföring av befogenheten att bevilja tillfälligt uppehållstillstånd från Migrationsverket samt från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata till utrikesministeriet i fråga om avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år till en medlem av personalen som utsänts till Finland för att tjänstgöra vid främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningar samt makens motsvarande avkomlingar. Den föreslagna ändringen innebär att utrikesministeriet i fortsättningen beviljar tillfälligt uppehållstillstånd till barn som uppnår eller uppnått myndighetsåldern som ingår i familjen för utsänd personal som övergår i en diplomatisk eller konsulär beskicknings tjänst för den tid som barnet vistas i landet, dock högst till 20 års ålder. Eftersom uppehållstillstånd i överensstämmelse med definitionen i 37 § i utlänningslagen beviljas makar och sambor samt parter i ett registrerat parförhållande till utsänd personal i främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningar, beviljas tillfälligt uppehållstillstånd till avkomlingar i rakt nedstigande led till ovan beskrivna makar till personer som övergår till främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningars tjänst.

Den främmande maktens beskickning lämnar till utrikesministeriet en not med en redogörelse för de avkomlingar i rakt nedstigande led som är under 20 år och som flyttar med familjen till

Finland. Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd till 18–19-åringen på motsvarande sätt som till familjemedlemmar för mandattiden för den anställda vid beskickningen. Uppehållstillståndet beviljas till det att personen fyller 20 år. Om personen har för avsikt att fortsätta sin vistelse i Finland tillsammans med familjen efter att han eller hon fyllt 20 år, ska han eller hon ansöka om uppehållstillstånd hos Migrationsverket eller registrera sin vistelse hos Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Ändringen påverkar inte definitionen på familjemedlem enligt 37 eller 154 § i utlänningslagen.

Dessutom ändras 3 mom. så att det i situationer där det är fråga om beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd för dem som är i privat tjänst hos personalen vid en internationell organisations organ i Finland ska förutsättas att personen är medborgare i samma stat som medlemmen av personalen i fråga. Ändringen är en följd av att bestämmelserna om å ena sidan diplomatiska och konsulära beskickningars personal och å andra sidan personalen vid internationella organisationers organ i Finland avskiljs till separata meningar och av att det inte finns någon utsändande stat bakom internationella organisationer. Således hänvisas det i momentet i fråga om dem som är i privat tjänst hos personalen vid en internationell organisations organ i Finland i fortsättningen till samma medborgarskap som för medlemmen av personalen i fråga. Avsikten med ändringen är inte att ändra på nuläget.

I den finska versionen ersätts ordet ulkoasiainministeriö med ordet ulkoministeriö i 2, 3 och 4 mom. Ändringen grundar sig på lagen om ändring av 1 och 13 § i lagen om statsrådet (837/2017).

Paragrafens 1 mom. ändras inte.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelserna om beviljande av visering för längre vistelse i 17 c § och 56 § 5 mom. ska dock träda i kraft först den 1 april 2023.

Lagändringarna om visering för längre vistelse avses träda i kraft samtidigt som de ändringar som görs i informationssystemen färdigställs och tas i bruk. För närvarande bedöms ändringarna i informationssystemen bli klara före utgången av mars 2023. Ikraftträdandet påverkas också av avhängigheten av den proposition ([TEM007:00/2020](#)) som arbets- och näringsministeriet bereder på så sätt att de lagändringar som föreslås i föreliggande proposition inte kan träda i kraft tidigare.

På ansökningar om uppehållstillstånd som har gjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9 Verkställighet och uppföljning

Hur väl den föreslagna lagen fungerar följs upp i samarbete med inrikesministeriet, Migrationsverket, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet. Hur väl lagen fungerar bedöms med avseende på hur lagändringen för sin del stöder genomförandet av en påskyndad inreseprocess för studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer som sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag samt ovannämnda persongruppernas familjemedlemmar. Avsikten är att Migrationsverket, inrikesministeriet och utrikesministeriet som stöd för uppföljningen och bedömningen följer hur regleringen av visering för längre vistelse fungerar och årligen samlar in bland annat uppgifter

om antalet utfärdade viseringar för längre vistelse samt iakttagelser om eventuella frågor och problem i anslutning till förfarandet.

10 Samband med andra propositioner

I den proposition om ändring av utlänningslagen ([TEM007:00/2020](#)) som arbets- och näringsministeriet bereder föreslås enligt nuvarande uppgifter att till lagen ska fogas nya bestämmelser om certifiering av arbetsgivare, till vilket regleringen i denna proposition om utfärdande av visering för längre vistelse delvis ansluter. Genom arbets- och näringsministeriets proposition ändras också 17 c § i utlänningslagen. Förslag till ändringar av den paragrafen ingår också i föreliggande proposition. Regleringen kan till behövliga delar samordnas under riksdagsbehandlingen.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Med tanke på propositionen bör också beaktas vad som i grundlagen i 6 § föreskrivs om jämlikhet, i 10 § om skydd för privatlivet, i 18 § om rätt till arbete och näringsfrihet och i 21 § om rättsskydd och tryggnad av garantier för god förvaltning.

I denna proposition regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag på det sätt som förutsätts i 9 § 4 mom. i grundlagen. Enligt förarbetena till bestämmelsen är utgångspunkten för 9 § 4 mom. den gällande huvudregeln i internationell rätt, enligt vilken en utlänning allmänt taget inte har rätt att slå sig ner i ett annat land (RP 309/1993 rd, GrUU 23/1998 rd). Av grundlagen föranleds därför inte direkt några särskilda krav på innehållet i denna lagstiftning. Ur kravet på bestämmelser i lag kan man dock härleda förbud mot diskriminering och godtycklighet liksom även ett krav på att kriterierna för och beslutsförfarandet som tillämpas vid ankomsten till Finland och vistelse här måste regleras med hänsyn till att utlänningarnas rättssäkerhet garanteras (GrUU 16/2000 rd).

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Den allmänna jämlikhetsklausulen uttrycker huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. Den allmänna jämlikhetsklausulen gäller också lagstiftaren. Vissa människor eller människogrupper får inte godtyckligt särbehandlas vare sig positivt eller negativt genom lag.

Bestämmelsen om förbud mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen kompletterar den allmänna jämlikhetsbestämmelsen. Enligt diskrimineringsförbudet får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika, bland annat för att främja faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 46, GrUU 45/2016 rd, GrUU 67/2014 rd, GrUU 31/2014 rd, GrUU 38/2006 rd, s. 2). I grundlagsutskottets praxis har det av hävd ansetts att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning kan härledas ur jämlikhetsprincipen då reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (bland annat GrUU 2/2011 rd, s. 2, GrUU 64/2010 rd, s. 2, GrUU 15/2001 rd, s. 2–3). Det viktigaste är huruvida särbehandlingen i det enskilda fallet kan motiveras på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 46/2006 rd, s. 2, GrUU 16/2006 rd, s. 2, GrUU 73/2002 rd). Dessutom har utskottet i olika sammanhang ur grundlagens jämlikhetsbestämmelser härlett kravet att särbehandlingen inte får vara godtycklig eller skillnaderna oskäligen (se till exempel GrUU 47/2018 rd, GrUU 20/2017 rd, GrUU 58/2014 rd, GrUU 7/2014 rd, s. 5–6, GrUU 11/2012 rd, s. 2, GrUU 37/2010 rd, s. 3, GrUB 11/2009 rd, s. 2, GrUU 18/2006 rd, s. 2. Se GrUU 52/2016 rd).

I propositionen ingår sådana avgränsningar av tillämpningsområdet som det finns skäl att granska ur jämlikhetsperspektiv. Riksdagen godkände den 8 december 2021 lagändringarna (RP 122/2021 rd) om ibruktagande av visering för längre vistelse, det vill säga det så kallade nationella D-visumet, i Finland. I den första fasen godkändes utfärdande av visum för längre vistelser för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar. Denna regeringsproposition grundar sig på den skrivning vid budgetbehandlingen i september 2021, enligt vilken regeringen utvidgar D-visumet redan under innevarande regeringsperiod till forskare och studerande samt deras familjemedlemmar. I denna proposition har man också beaktat de övriga behov av att använda visering för längre vistelse som framkom i samband med behandlingen av lagförslaget (RP 122/2021 rd). Sådana är utfärdande av visering för längre vistelse till arbetstagare hos certifierade arbetstagare och personer i ledande ställning i ett företag samt deras familjemedlemmar och till innehavare av uppehållstillstånd som befinner sig utomlands och som har förlorat sitt uppehållstillståndskort. Propositionens mål är att främja utbildnings- och arbetsrelaterad invandring. Den i propositionen föreslagna användningen av visering för längre vistelse för att påskynda inresa och, i fråga om personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort, möjliggöra inresa gäller endast vissa i propositionen föreslagna persongrupper som beviljats uppehållstillstånd enligt lagförslaget. Det är samhälleligt nyttigt att främja utbildnings- och arbetsrelaterad invandring och målet och nyttan är således godtagbara med tanke på systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna. De föreslagna avgränsningarna av persongrupperna kan inte heller anses vara godtyckliga eller oskäligen.

Propositionen innehåller ett förslag enligt vilket utrikesministeriet i stället för Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska bevilja tillfälligt uppehållstillstånd för sådana avkomlingar i åldern 18–19 år till en medlem av personalen som utsänts till Finland för att tjänstgöra vid främmande makters diplomatiska och konsulära beskickningar som flyttar med familjen. Diplomaters vistelse är inte jämförbar med andra invandrargrupperns vistelse i Finland och ändringen påverkar således inte likabehandlingen. I 6 § 2 mom. i grundlagen finns en förteckning över vissa förbjudna grunder till särbehandling och där nämns uttryckligen ålder. Finland kan dock beroende på stationeringsort bevilja diplomat- eller tjänstepass till 18- och 19-åriga unga som flyttar med en utsänd tjänsteman som anställs av en finländsk utlandsbeskickning. Bestämmelser om beviljande av diplomat- och tjänstepass finns i 4 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. i passlagen (671/2006). Genom förfarandet tryggas möjligheten för unga som uppnått myndighetsåldern men som fortfarande bor kvar med familjen och vanligtvis genomgår utbildning på mellanstadiet till en smidig registrering av vistelsen i destinationslandet. På grund av reciprocitetsprincipen är det motiverat att på motsvarande sätt bevilja uppehållstillstånd till sådana avkomlingar i åldern 18–19 år till personalen vid en utländsk diplomatisk eller konsulär beskickning som bor i eller anländer till Finland och som i praktiken ofta genomgår utbildning på mellanstadiet. Överföringen av befogenheten gällande uppehållsrätt i fråga om en sådan avkomling i åldern 18–19 år från Migrationsverket eller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata till utrikesministeriet är således motiverad på basis av Wienkonventionen.

Propositionen leder inte till sådan diskriminering på grunder som gäller en person som förbjuds i 6 § 2 mom. i grundlagen och den överskrider inte lagstiftarens prövningsrätt. De föreslagna bestämmelserna kan anses godtagbara med tanke på 6 § i grundlagen.

I grundlagens 10 § tryggas privatlivet. Propositionen är av betydelse med avseende på skyddet för personuppgifter samt skyddet för familjelivet enligt 10 § i grundlagen. De bestämmelser som ingår i propositionen främjar de sökandes möjligheter att tillgodose sin rätt till familjeliv. Eftersom propositionen också främjar inresan för familjemedlemmar till innehavare av visering för längre vistelse samt å andra sidan en smidig vistelse i landet för unga i diplomatfamiljer, kan propositionen också bedömas främja tillgodoseendet av barnets intresse.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet har konstaterat att särskild hänsyn bör tas till att inskränkningar i skyddet för privatlivet i respektive regleringssammanhang måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 42/2016 rd, s. 3 och de utlåtanden som nämns där). Lagstiftarens handlingsutrymme begränsas i synnerhet vid utfärdandet av bestämmelser om behandling av känsliga personuppgifter av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment i 10 § i grundlagen. Lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med avseende på systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet (se till exempel GrUU 13/2016 rd, s. 3–4). Utskottet har bedömt att särskilt tillåtandet av behandling av känsliga personuppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (GrUU 37/2013 rd, s 2/I).

Enligt grundlagsutskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i första hand tillgodoses med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nationella allmänna lagstiftningen. Lagstiftaren bör således vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4–5). Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (se GrUU 14/2018 rd, s. 5). Grundlagsutskottet har också särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet (GrUU 14/2018 rd, s. 4).

I propositionen föreslås att till utlänningslagen ska fogas bestämmelser om Migrationsverkets behörighet att utfärda visering för längre vistelse för studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer i ledande ställning i ett företag samt deras familjemedlemmar samt tredjelandsmedborgare som har förlorat sitt uppehållstillståndskort. Till beskickningarnas behörighet hör att skriva ut viseringsmärkena och fästa dem på resedokumentet. Dessutom föreskrivs om utrikesministeriets behörighet att bevilja tillfälligt uppehållstillstånd för unga i diplomatfamiljer. Den behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen behövs för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, och därmed grundar sig behandlingen på artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Inom ramen för det handlingsutrymme som artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen medger kan man inom den nationella lagstiftningen utfärda närmare bestämmelser om till exempel vilken typ av uppgifter som ska behandlas, ändamålsbegränsningar samt typer av behandling och förfaranden för behandling. Medlemsstaternas nationella rätt ska då uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Genom att ta i bruk visering för längre vistelse strävar man efter att påskynda inresan för studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare, personer i ledande ställning i företag samt ovannämnda persongrupper familjemedlemmar och möjliggöra inresa för personer som förlorat sitt uppehållstillståndskort. De uppgifter som behandlas för att utfärda visering för längre vistelse och för att skriva ut viseringsmärket innehåller inte uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller brottsuppgifter, eftersom behövliga registerkontroller redan har gjorts i samband med beviljandet uppehållstillstånd. Ett positivt beslut om uppehållstillstånd är en förutsättning för beviljande av visering för längre vistelse. Migrationsverket och beskickningarna ska endast behandla sådana uppgifter som behövs för att de ska kunna utföra

sina lagstadgade uppgifter som föreslås i propositionen. Utrikesministeriet administrerar och upprätthåller ett särskilt personregister med uppgifter om personalen vid utländska makters beskickningar i Finland och personalens familjemedlemmar. Med hjälp av denna information sköter utrikesministeriet sina lagstadgade uppgifter som hänför sig till dessa, såsom beviljande av uppehållstillstånd. De uppgifter som behandlas i utrikesministeriets diplomatregister innehåller inga uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller brottsuppgifter. Utrikesministeriet ska endast behandla sådana uppgifter som behövs för utförandet av de lagstadgade uppgifter som föreslås i propositionen.

Den reglering om behandling som föreslås i propositionen har bedömts uppfylla de krav på godtagbarhet och proportionalitet som ställs i den allmänna dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets utlåtandepraxis. Följaktligen kan de föreslagna bestämmelserna med hänsyn till skyddet av personuppgifter enligt 10 § i grundlagen anses godtagbara.

Enligt 18 § i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna ska främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Propositionen kan anses stödja rätten till arbete enligt grundlagen när den möjliggör snabbare inresa till Finland för studerande, forskare, arbetstagare hos certifierade arbetsgivare och personer i ledande ställning i företag för att de ska kunna inleda arbetet eller näringsverksamheten i Finland.

Över de beslut om visering för längre vistelse som föreslås är det besvärsrätt hos förvaltningsdomstolen på det sätt som förutsätts i 21 § i grundlagen.

Den föreslagna lagen innehåller inga begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som är problematiska med avseende på grundlagen. Således är det motiverat att anse att det lagförslag som ingår i propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 17 c §, 56 § 5 mom. och 69 §, sådana de lyder, 17 c § i lag 121/2022, 56 § 5 mom. i lag 278/2022 och 69 § delvis ändrad i lagarna 675/2015 och 631/2011, som följer:

17 c §

Utfärdande av visering för längre vistelse

En visering för längre vistelse utfärdas för påskyndad inresa på ansökan för en tredjelandsmedborgare som beviljats

1) ett uppehållstillstånd för sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett sådant EU-blåkort som avses i 81 § 1 mom.,

3) ett sådant uppehållstillstånd för tillväxtföretagare som avses i 47 h §,

4) ett uppehållstillstånd med stöd av 7 § i lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) som en sådan chef som avses i 5 § 5 punkten i den lagen eller som en sådan specialist som avses i 5 § 6 punkten i den lagen,

5) ett sådant uppehållstillstånd för forskare som avses i 6 eller 6 a § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018) eller ett sådant uppehållstillstånd för studier som avses i 7 eller 7 a § i den lagen,

6) ett i 5 kap. avsett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare,

7) ett uppehållstillstånd för ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten, eller

8) ett uppehållstillstånd på grund av familjeband för familjemedlemmar till en person som avses i 1–7 punkten.

En tredjelandsmedborgare som vistas utomlands och som har ett giltigt uppehållstillstånd beviljat av Finland beviljas visering för längre vistelse på ansökan, om sökandens uppehållstillståndskort har förkommit, stulits, gått ut eller av någon annan motsvarande orsak inte innehas eller kan användas av sökanden. Sökanden ska lägga fram utredning om förlusten av uppehållstillståndskortet.

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Om en del av eller hela den vistelse som avses i 1 mom. har skett med stöd av uppehållstillstånd som beviljats för studier, är en förutsättning för att denna vistelse ska kunna utnyttjas vid beräkningen av vistelsetiden att den studerande har avlagt den högskoleexamen för vilken uppehållstillståndet har beviljats. För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas förutsätts

dessutom att den studerande uppfyller de villkor på grundval av vilka kontinuerligt uppehållstillstånd skulle kunna beviljas honom eller henne på annan grund än 7, 7 a eller 10 § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete.

69 §

Utrikesförvaltningen som uppehållstillståndsmyndighet

Finska beskickningar tar emot ansökan om uppehållstillstånd av personer som befinner sig utomlands och kontrollerar att ansökan har fyllts i korrekt och att den innehåller behövliga handlingar och uppgifter.

Utomlands kan ansökan om uppehållstillstånd också tas emot av en annan finsk beskickning, om utrikesministeriet har gett en namngiven finsk medborgare som tjänstgör vid den behövliga befogenheter.

Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland, för deras familjemedlemmar och avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år liksom även för motsvarande avkomlingar till maken samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i den utsändande staten. Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i samma stat som medlemmen av personalen i fråga. Utrikesministeriet beviljar utlännningar tillfälligt uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- och underhållsarbete vid utländska diplomatiska beskickningar och konsulat.

Utrikesministeriet återkallar uppehållstillstånd som det beviljat.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 17 c § och 56 § 5 mom. träder dock i kraft först den 1 april 2023. På ansökningar om uppehållstillstånd som har gjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 16 juni 2022

Statsminister

Sanna Marin

Inrikesminister Krista Mikkonen

Lag

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 17 c §, 56 § 5 mom. och 69 §, sådana de lyder, 17 c § i lag 121/2022, 56 § 5 mom. i lag 278/2022 och 69 § delvis ändrad i lagarna 675/2015 och 631/2011, som följer:

Gällande lydelse

17 c §

Utfärdande av visering för längre vistelse för specialsakkunniga och tillväxtföretagare samt deras familjemedlemmar

En visering för längre vistelse utfärdas för påskyndad inresa på ansökan för en tredjelandsmedborgare som beviljats

1) ett uppehållstillstånd för sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett sådant EU-blåkort som avses i 81 § 1 mom.,

3) ett sådant uppehållstillstånd för tillväxtföretagare som avses i 47 h §,

4) ett uppehållstillstånd med stöd av 7 § i lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) som en sådan specialist som avses i 5 § 1 mom. 6 punkten i den lagen, *eller*

5) ett uppehållstillstånd på grund av familjeband för familjemedlemmar till en person som avses i 1–4 punkten.

Föreslagen lydelse

17 c §

Utfärdande av visering för längre vistelse

En visering för längre vistelse utfärdas för påskyndad inresa på ansökan för en tredjelandsmedborgare som beviljats

1) ett uppehållstillstånd för sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten,

2) ett sådant EU-blåkort som avses i 81 § 1 mom.,

3) ett sådant uppehållstillstånd för tillväxtföretagare som avses i 47 h §,

4) ett uppehållstillstånd med stöd av 7 § i lagen om villkor för inresa och vistelse för tredjelandsmedborgare inom ramen för företagsintern förflyttning av personal (908/2017) *som en sådan chef som avses i 5 § 5 punkten i den lagen eller som en sådan specialist som avses i 5 § 6 punkten i den lagen,*

5) ett sådant uppehållstillstånd för forskare som avses i 6 eller 6 a § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018) eller ett sådant uppehållstillstånd för studier som avses i 7 eller 7 a § i den lagen,

6) ett i 5 kap. avsett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som arbetstagare hos en certifierad arbetsgivare,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7) ett uppehållstillstånd för ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag med stöd av 77 § 1 mom. 1 punkten, eller

8) ett uppehållstillstånd på grund av familjeband för familjemedlemmar till en person som avses i 1–7 punkten.

En tredjelandsmedborgare som vistas utomlands och som har ett giltigt uppehållstillstånd beviljat av Finland beviljas visering för längre vistelse på ansökan, om sökandens uppehållstillståndskort har förkommit, stulits, gått ut eller av någon annan motsvarande orsak inte innehas eller kan användas av sökanden. Sökanden ska lägga fram utredning om förlusten av uppehållstillståndskortet.

56 §

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Om en del av eller hela den vistelse som avses i 1 mom. har skett med stöd av uppehållstillstånd som beviljats för studier, är en förutsättning för att denna vistelse ska kunna utnyttjas vid beräkningen av vistelsetiden att den studerande har avlagt den högskoleexamen för vilken uppehållstillståndet har beviljats. För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas förutsätts dessutom att den studerande uppfyller de villkor på grundval av vilka kontinuerligt uppehållstillstånd skulle kunna beviljas honom eller henne på annan grund än 7, 7 a eller 10 § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete (719/2018).

Om en del av eller hela den vistelse som avses i 1 mom. har skett med stöd av uppehållstillstånd som beviljats för studier, är en förutsättning för att denna vistelse ska kunna utnyttjas vid beräkningen av vistelsetiden att den studerande har avlagt den högskoleexamen för vilken uppehållstillståndet har beviljats. För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas förutsätts dessutom att den studerande uppfyller de villkor på grundval av vilka kontinuerligt uppehållstillstånd skulle kunna beviljas honom eller henne på annan grund än 7, 7 a eller 10 § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete.

69 §

69 §

Utrikesförvaltningen som uppehållstillståndsmyndighet

Utrikesförvaltningen som uppehållstillståndsmyndighet

Finska beskickningar tar emot ansökan om uppehållstillstånd av personer som befinner sig utomlands och kontrollerar att ansökan har fyllts i korrekt och att den innehåller behövliga handlingar och uppgifter.

Finska beskickningar tar emot ansökan om uppehållstillstånd av personer som befinner sig utomlands och kontrollerar att ansökan har fyllts i korrekt och att den innehåller behövliga handlingar och uppgifter.

Utomlands kan ansökan om uppehållstillstånd också tas emot av en annan finsk beskickning, om utrikesministeriet har gett en namngiven finsk medborgare som tjänstgör vid den behövliga befogenheter.

Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland samt för dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i den utsändande staten. Utrikesministeriet beviljar utlåningar tillfälligt uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- och underhållsarbete vid utländska diplomatiska beskickningar och konsulat.

Utrikesministeriet återkallar uppehållstillstånd som det beviljat.

Utomlands kan ansökan om uppehållstillstånd också tas emot av en annan finsk beskickning, om utrikesministeriet har gett en namngiven finsk medborgare som tjänstgör vid den behövliga befogenheter.

Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland, *för deras familjemedlemmar och avkomlingar i rakt nedstigande led i åldern 18–19 år liksom även för motsvarande avkomlingar till maken* samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i den utsändande staten. *Utrikesministeriet beviljar tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i samma stat som medlemmen av personalen i fråga.* Utrikesministeriet beviljar utlåningar tillfälligt uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- och underhållsarbete vid utländska diplomatiska beskickningar och konsulat.

Utrikesministeriet återkallar uppehållstillstånd som det beviljat.

— — —
Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 17 c § och 56 § 5 mom. träder dock i kraft först den 1 april 2023. På ansökningar om uppehållstillstånd som har gjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.
— — — — —